У пошані до піонерів — зшцем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 137. ВІВТОРОК, 4-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, AUGUST 4, 1970 No. 137. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 30-го липня 1970 р.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР МАЙК МЕНСФІЛД сказав на пресовій конференції, що Конгрес мусітиме працювати і після виборів, які відбудуться 3-го листопада, щоб схвалити оборонний бюджет. Палата Репрезентантів матиме літні вакації від 14-го серпня до 9-го вересня, Сенат працюватиме без перерви. Вибирають всіх конгресменів і 35-ох сенаторів. Конгрес має ще вирішити такі важливі проєкти, як реформа програми суспільної опіки та реформа системи вибору Президента. Не вирішена ще справа інсталяції протиракетної оборони т. зв. „сейфгард". Конгресмени сподівалися, що вдасться викінчити законопроєкти до кінця вересня, і що вже не було б продовження сесії після виборів.

СЕКРЕТАР ТОРГІВЛІ МОРІС Г. СТЕНС ЗВЕРНУВСЯ до американських експортерів, щоб більше користали з американських кораблів, висилаючи свої товари за океан. 1,200 експортерів прихильно віднеслися до цього заклику. Тепер американські кораблі вивозять і привозять до цієї країни тільки 20 відсотків товарів. Коли взяти до уваги насипний або наливний вантаж (нафта), то крайові кораблі обслуговують експорт і імпорт тільки в десяти відсотках. Військові посилки перевозять тільки американськими кораблями.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, що в цьогорічних конгресових виборах демократи мали б дістати 54 відсотки голосів, а республіканці — 45. Опитування переводила агенція д-ра Ґеллупа, яка подібні відсотки передбачала для обидвох партій і в 1966 р., але тоді республіканці здобули були 48.3 відсотка відданих голосів і мали 187 конгресменів, на 47 більше, як 1964 р. Тепер демократи мають 244 конгресменів, а республіканці — 188. Три пости конгресменів не обсоджені. Впродовж останніх 40 років республіканці здобули були тільки двічі стільки місць в північних стейтах, щоб перемогти традиційну більшість демократів на Півдні. Було це в 1946 і 1952 роках.

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ДЖЕЙМС Д. ГАДЖСОН сказав, що Уряд старатиметься про те, щоб жінки, які працюють на основі контрактів працедавців із державними аґенціями, не відчували дискримінації тому, що вони жінки. Представники Департаменту Праці мають в найближчих днях нараджуватися в цій справі з представниками жіночих організацій, працедавцями і представниками робітничих спілок, щоб осягнути „рівні умови праці для жінок щодо платні і часу". Між робітними силами ЗСА є понад 31 мільйон жінок.

ЕВРОПЕЙСЬКІ Й АМЕРИКАНСЬКІ НАУКОВЦІ на нарадах в справі здорового повітр'я і води рекомендують, щоб справу будови літаків із швидкістю більшою від звука відкласти на пізніше, щоб можна було розв'язати хоч теоретично деякі проблеми, які відносяться до цієї справи. Наради відбуваються цілий місяць у Віллямставні, Массачусетс. Невиясненa досі проблема, на скільки цей швидкий літак ССТ буде занечищувати повітря. Науковці досліджують проблему занечищення повітря у світовому маштабі. Літаки ССТ зможуть збільшувати формації хмар та збільшувати температуру стратосфери. Покищо важко передбачати наслідки цього.

У СВІТІ

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЕКОНОМІСТИ І СОЦІОЛОГИ виступили із критикою іміграційної політики австралійського уряду, зокрема встановленої ним програми масового допускання до Австралії імігрантів з інших країн, в якій між іншим встановлено іміграційну квоту 184 000 нових іміґрантів в цьому ще фіскальному році. Критики офіційної програми підкреслюють, що Австралія не приготована на таке раптове й масове збільшування кількости населення, що його потім не можна забезпечити ні школами ні всіма потрібними удогідненнями і влаштуваннями. Противники іміграції звертають також увагу на той факт, що члени різних окремих національностей, прибувши до Австралії, намагаються зосереджуватися в окремих громадах чи околицях і живуть власними спільнотами, розбиваючи цим єдність англосаського в основному населення.

З ГОНҐ КОНҐУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що в Пекіні започатковано реорганізацію комунокитайської „Державної Ради", яка виконує там функцію уряду або кабінету. Деякі із міністерств скасовано, концентруючи їх функції й обов'язки в інших міністерствах. Створено також вперше від 1966 міністерство легкої індустрії. Проведені зміни в комунокитайському уряді, мали б свідчити, на думку політичних коментаторів, про намагання режиму відбудувати справний адміністраційний апарат, послаблений чистками „культурної революції" з 1966 року. Сподіваються коментатори також, що незабаром буде скликаний комунокитайський парлямент або т. зв. „народний конгрес".

В РИМІ ПОМЕР НАЙСТАРШИЙ ВІКОМ КАРДИНАЛ католицької Церкви Джюзеппе Піззардо, проживши 93 роки. Із його смертю Колеґія Кардиналів зменшилася із 131 до 130 кардиналів. Останніми роками Піззардо перебував у відставці. Перед тим, протягом довгих років, він був активним дипломатом Ватикану. Він був головним репрезентантом Католицької Церкви в переговорах з італійським урядом, що завершилися Лятеранським договором, який з 1929 року став початком нормалізації взаємин між Ватиканом й Італією.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ НГУЄН ВАН ТІЄ заявив, що передумови очолюваної ним держави для встановлення миру у В'єтнамі залишаються незмінні і виключають будь - яку урядову коаліцію з комуністами, за винятком тільки того випадку, коли б комуністи здобули собі законне представництво у свобідних виборах, проведених під контролею міжнародних чинників.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ торговці журналами і їхні кольпортери погодилися не пускати у продаж поточне число американського журналу „Леді Гом Джорнел" із статтею про подружжя принцеси Маргарети із лордом Сновдоном. Проголошено повідомлення в цій справі із королівської палати Бюкінґгему, заперечуючи водночас, що рішення не кольпортувати названий журнал, було прийняте під натиском королівської родини. У надрукованій „Леді Гом Джорнел" статті сказано, що подружжя принцеси Маргарети із лордом Сновдоном не є щасливе.

ВІДБУВСЯ XIV СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Вінніпеґ, 31-го липня. — Понад 600 вірних Української Греко-Православної Церкви в Канаді — з усієї Канади — з'їхалися на XIV. Собор цієї Церкви, який відбувається в Марлборо готелі в Вінніпезі. Собор почався 30-го липня, а закінчиться 2-го серпня. Українська Греко-Православна Церква в Канаді була основана 1918 р. самими поселенцями з України, без будь-якої місійної допомоги із зовні. З 600 учасників Собору — понад 400 делеґатів від громад, а решта гості. У працях Собору бере участь Єпископат Української Греко-Православної Церкви в Канаді в особах Архиєпископів Михаїла й Андрея та Єпископа Бориса. Блаженніший Владика Митрополит Іларіон, через недужий стан, участи в Соборі не бере, але передав Соборові своє благословення і побажання. Собор почався в четвер, 30-го липня, Божественною Літургією в катедрі Пресв. Тройці в Вінніпезі, яку відслужив Преосвященний Єпископ Борис в співслуженні духовенства. Діяння Собору почато в головній авдиторії готелю Марлборо вступним словом Архиєпископа Михаїла, заступника Митрополита, і благословенням від Митрополита Іларіона. Для переведення праць Собор обрав шість предсідників (по три з-поміж духовенства і мирян) в особах протопресвітера В. Слюзаря з Монтреалу, прот. В. Федака з Гемілтону, прот. М. Боднарчука з Торонто, адв. О. Процюка з Саскатуну. Собор обрав також керівні органи Собору — різні комісії: номінаційну, верифікаційну, пресову, резолюційну та розметову. Головною точкою першої сесії був митрополичий звіт, що його склав Владика Архиєпископ Михаїл. Взагалі, перший день Собору був присвячений на звітування і на дискусії над звітами. Від самого початку Собору завважено ентузіястичне наставлення до нього так самих делеґатів, як і гостей Собору. Собор цей був попереджений дводенною конференцією духовенства та Зборами повної Консисторії, які відбулися в середу, 29-го липня 1970 р.

220 федеральних суддів звітували про свої прибутки

Вашингтон. — Вперше в історії федеральні судді звітували про свої прибутки, зароблені поза суддейською професією. Вони подавали, що заробили за доповіді, навчання, статті і т. п., але не звітували про свої прибутки з акцій, бондів і земельної власности. Звіти вносили на руки урядовця федерального суду, в якому вони працюють. Цей звіт про свої прибутки судді федеральних і апеляційних суддів складали на основі зарядження окремої конференції з березня ц. р. Конференція Суддів діяла після того, як виявилося, що суддя Найвищого Суду ЗСА Ейб Фортас прийняв був гонорар за доповідь, якої зовсім не виголошував, і як опублікували були фінансові неправильності судді апеляційного суду Клемента Ф. Гейнсворта, що його президент Ніксон найменував був на суддю Найвищого Суду ЗСА. Зі всіх 220-ох суддів тільки 31 мав додаткові прибутки за не суддейську працю в першій половині ц. р. Найменший додатковий прибуток становив 11.21 доляра, а найбільший — 15.353 долярів. Найбільше число додаткових прибутків становило менше як 1.000 долярів, і то головним чином за лекції.

О'Даннелл з'ясовує, чому Кеннеді вибрав в 1960 р. Джансона

Вашингтон. — Близький співробітник президента Дж. Ф. Кеннеді Кеннет П. О'Даннелл в статті в журналі „Лайф" пише про те, чому Кеннеді вибрав в 1960-му р. на кандидата на віце-президента Линдона Б. Джансона. О'Даннелл твердить, що Кеннеді взяв Джансона на віце-президента тому, що хотів мати провідником демократів в Сенаті особу, яка могла б із ним тісно співпрацювати, і якій він міг би довіряти. В цій статті, що є одним розділом із друкованої книжки, автор стверджує ще й такі рішення президента Джана Ф. Кеннеді. 1. Кеннеді був би взяв на кандидата на віце-президента і в 1964 році Джансона. Він в в а ж а в, що є найздоровішим кандидатом на президента в історії ЗСА, і тому Джансон не мав змоги стати Президентом. 2. В грудні 1963 р., місяць після вбивства Кеннеді Джансон вирішив, що Роберт Ф. Кеннеді не буде кандидатом на віце-президента.

Уруґвайські підпільники домагаються звільнення 100 в'язнів за викрадених дипломатів

Монтевідео, Уруґвай. — В неділю 2-го серпня марксистські підпільники зажадали від уряду, щоб він звільнив аж 100 ув'язнених підпільників як викуп за звільнення двох дипломатів американця Дена А. Мітріона й бразилійця Альойса Мареса Діяса Ґоміда. Уряд мав би вислати звільнених підпільників до Мехіко, Перу, або Альжиру. Ці домагання надрукував щоденник „Ель Діяріо". В часописі не пишеться про те, що станеться з дипломатами, коли уряд не звільнить в'язнів. Президент Пачеко Ареко далі займає становище, що він не переговорюватиме з бунтівниками. Соціялістичне підпілля називається „Тупамаро". Воно поборює теперішній уряд. Поліція старається знайти викрадених дипломатів, уряди яких вимагають, щоб уруґвайський уряд зробив все для їхнього звільнення.

КАСТРО ОГЛЯДАВ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК У ГАВАНІ

Сан Хуан, Порто Ріко. — В неділю 2-го серпня найбільший американський пасажирський літак „Буїнг 747" був змушений летіти на Кубу до Гавани, бо один пасажир збройно змусив був пілота — капітана літака змінити напрям лету, ціллю якого був Сан Хуан в Порто Ріко. Коли американський літак прибув на летовище в Гавані, там був кубинський диктатор Фідель Кастро, який в товаристві пілота 40 хвилин оглядав американський летовий літак „Буїнг 747", який привіз був 379 пасажирів. „Повітряний пірат", який змусив був літак летіти до Куби, висів із пакунком, а всі пасажири полетіли до Сан Хуану.

Ізраїль прийняв пропозицію ЗСА, до Ню Йорку прибув репрезентант ОН для переговорів в справі перемир'я

Єрусалим. — Згідно з повідомленням ізраїльського радія, уряд Ізраїлю прийняв на своєму другому засіданні, що відбулося в п'ятницю мин. тижня, запропоновану З'єднаними Стейтами Америки формулу в справі 90-денного перемир'я між Ізраїлем та арабськими державами і започаткування безпосередніх переговорів між ними під авспіціями Об'єднаних Націй. Рішення ізраїльського уряду про прийняття американської пропозиції було прийняте 17 голосами членів уряду проти 6-ох, які як члени опозиційної до перемир'я крайньої фракції Ґагал, висловилися проти неї і загрозили виходом з урядової коаліції, якщо американська пропозиція буде прийнята. Представник ізраїльського уряду заявив, що цей уряд призначить свого репрезентанта для запропонованих урядом ЗСА переговорів. Президент Ніксон, у своїй заяві, проголошеній із західнього Білого Дому в Сан Клементе, висловлюючи задоволення із рішення Ізраїльського уряду, визначив згоду Ізраїлю як перший крок на шляху до замирення на Середньому Сході, але ж перестеріг, що на цьому шляху ще багато труднощів, які треба буде усунути. Генеральний секретар ОН У Тант, одержавши радіове повідомлення про рішення ізраїльського уряду, викликав негайно до Ню Йорку Ґуннара Яррінґа, теперішнього шведського посла у Москві, що його визначено на голову р е п р е з ентації Об'єднаних Націй для переговорів між Ізраїлем й арабськими державами. Уже в неділю 2-го серпня ц. р. Яррінґ прилетів до Ню Йорку й відбув першу конференцію з У Тантом. Політичні обсерватори передбачають, що головною трудністю в цих запланованих переговорах буде опір деяких арабських держав, таких, як, наприклад, Ірак, як також арабських повстанських організацій проти будь-якого замирення з Ізраїлем. Водночас із цим такі ж самі труднощі можуть виникнути з боку ізраїльських екстремістів, особливо ж із партії Ґагал, яка є рішучим противником американської п р о п озиції. Прийняття Ізраїлем пропозиції ЗСА не припинило воєнних дій збройних сил цієї держави проти Йорданії й Лівану.

Комуністичний Китай обвинувачує Москву в концентрації військ поблизу кордонів

Гонк Конг. — У зв'язку з відзначуванням 43-ої річниці постання комунокитайської армії, офіційні органи комуністичної партії Китаю надрукували редакційні статті присвячені цим роковинам і водночас із цим політичній ситуації Китаю, загроженій двома імперіялізмами — американським і совєтським. Підкреслюючи конечність розбудови і скріплення сильної й об'єднаної армії, в статтях стверджується, що поки існують такі імперіялізми, як ЗСА і СССР, не може бути миру у світі і завжди тривалою залишається загроза війни. Зокрема гостро заатаковано у статтях совєтський „соціял-імперіялізм", який зазіхає жадібно на китайські території і, не зважаючи на всі заяви, зосереджує маси війська в областях зближених до китайських кордонів і не вгаває у своїх безупинних готуваннях для нападу на Китай. Воднораз із цим у статтях заатаковано Совєтський Союз також за те, що він концентрує масово свої війська на території Монгольської Народної Республіки, сумежної до комуністичного Китаю. Започатковано ці нові атаки проти Москви у комунокитайській пресі після періоду деякого відпруження і навіть відновлення дипломатичних взаємин й обміну амбасадорами. Із загостренням атак Пекіну проти Москви пов'язують також повідомлення із совєтських джерел, що призначений на совєтського амбасадора до Пекіну Владімір І. Степаков, „поважно хворий".

Переговори Москви з Бонном зумовлені не тільки потребами економіки СССР, але й кофліктом з комуністичним Китаєм

Варшава. — Згідно з опінією комуністичних обсерваторів, рішення Москви піти на переговори із поборюваною досі, як остоя німецького реваншизму, Західньою Німеччиною, було подиктоване не тільки потребами совєтської економіки, але й також у великій мірі актуальною загрозою зудару Совєтського Союзу з комуністичним Китаєм. Договором про неагресію із Західньою Німеччиною Совєтський Союз хотів би забезпечити собі західні кордони й мати більше сил і засобів на Сході на випадок війни з комуністичним Китаєм. Крім стратегічно-політичних велику ролю в теперішніх переговорах між СССР і Західньою Німеччиною у Москві, відіграють економічні мотиви: конечність використати для індустрійного розвитку Совєтського Союзу і його сателітних країн досягнення і досвід високорозвинутої західньо-німецької технології. З другого боку, Москва намагається перешкодити економічній єдності Західньої Европи, перспективи якої можуть збільшитися з допущенням Великої Британії до европейського С п і л ь ного Ринку. У Москві усвідомляють також, що на довшу мету Совєтського Союзу і його сателітів поведеться стримати центральноевропейських і східньоевропейських комуністичних держав від встановлення тісніших економічних зв'язків із Західньою Німеччиною і в дальшому із іншими країнами Західньої Европи. У такій ситуації Москва готова іти навіть на співпрацю із Західньою Німеччиною.

ДОНЕЦЬКІЙ МЕТАЛЮРГІЇ — 4.000 РОКІВ

Найстарішими м е т а люргійними агрегатами на півдні України по праву вважають доменні печі Донецького заводу: цьому підприємству пішов 101-й рік. Але археологи твердять, що у сучасних українських металюргів були набагато древніші предки. Їх вік — близько чотирьох тисяч років. Це підтверджують е к с понати двох краєзнавчих музеїв — Донецького і Жданівського.

Експоновані тут невеликий тигель і елементи глиняних ливарних форм з степового кургану в районі Краматорська з б е р е г л и вкраплення бронзи. Це цілком певно свідчить про рід занять їх власників.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП КАРДИНАЛ ЙОСИФ ВІДВІДАВ ІСТОРИЧНІ УКРАЇНСЬКІ МІСЦЯ ТА КУЛЬТУРНІ ОСЕРЕДКИ У ФРАНЦІЇ

Париж (Софія Наумович). — Усі українці у Франції, без уваги на віровизнання чи політичні переконання, глибоко переживають історичні відвідини Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви Блаженнішого Кардинала Йосифа Сліпого в цій країні, королевою якої майже десять століть тому була українка Анна Ярославна. Відвідини уфундованого Анною Ярославною манастиря та інших історичних місць, зокрема могил Головного Отамана Симона Петлюри та Митрополита Полікарпа і опісля відвідини Бібліотеки ім. Симона Петлюри були в програмі побуту Блаженнішого у Франції у четвер, 16-го липня.

НА СЛІДАХ АННИ ЯРОСЛАВНИ

Зацікавлення Його Блаженства кардинала Йосифа слідами українських пам'яток, що вказують на давні й тісні зв'язки України і Франції, таке велике, що він не тільки у кожній своїй промові — українською чи французькою мовами, — згадував першу українку, що ступила на французьку землю — Анну Ярославну, — але забажав особисто відвідати її фундацію у Санліс. Тому, хоч цього й не було у програмі, о. шамб. Левенець, голова Ділового Комітету, знайшов одне передполудне, щоб Кардинал міг відбути цю прогульку.

У товаристві Кир Володимира Маланчука, о. радн. І. Нарожняка та о. д-ра Л. Гузара з Риму, подався наш Кардинал у четвер 16 липня шляхами колись Франції „Іль іє Франс" до Санлісу. Туди приїхали теж просто із Сарселю наші професори з дружинами та декілька парижан, а там чекала їх невелика група наших людей з поблизьких місцевостей, які якимсь чудом довідалися про приїзд Високого Гостя.

Вакаційна пора, яка вигнала з колеґії св. Вінкентія не тільки всіх учнів, але й їхніх учителів-монахів, дозволила українцям на інтимну самотність у цьому храмі, який фундувала Анна Ярославна і при якому вдячні монахи поставили їй пам'ятник із макетою фундації у руках. Із французів присутній був тільки монах, мер міста Санлісу п. Ів Карліє, та журналіст і фотограф.

Блаженніший відправив Службу Божу і панахиду за спокій душі „Раби Божої Анни, св. Володимира й Ярослава Мудрого та за всіх князів Української Княжої Держави", що вже само собою ввело присутніх у незвичайний молитовний настрій, який поглибився при слуханні проповіді самого Кардинала з цього приводу:

„Часто приїздив наш великий Митрополит Андрей Шептицький до Франції, куди його слідами ступаємо і ми. Чи може бути святочніша для нас хвилина, як оця, коли ми тут стоїмо в обличчі нашої древньої історії? Майже десять століть тому прибула наша княжна Анна зі своїм єпископом із Києва, щоб віддати далекій Франції своє життя. І ось сьогодні, ми, її нащадки, відправляємо Службу Божу у тому храмі, який вона збудувала і ходимо по тих місцях, якими вона ступала. Це має для нас велике історичне значення. Я приїхав, щоб помолитися за її душу, за нашу Церкву та за тих, що не можуть приїхати сюди з Києва так, як приїхала Анна Ярославна 1049 року. Княгиня Анна привезла зі собою київську св. Євангелію, бо вона шанувала свій обряд, підписувалася по-українськи, бо знала, що походить з великого княжого українського роду, — своєї віри і нації не цуралася, не забувала. То ж і ви, українські поселенці у Франції, не забувайте за свій рідний край, куди французький король посилав по жену для себе аж до України-Руси! Дай Боже, щоб ці сьогоднішні відвідини славних діл Анни Ярославни запали нам усім у серця і створили почуття єдности з нашим народом і Церквою. Амінь".

Після панахиди Блаженніший, разом зі священиками та вірними, подався до манастирського притвору, де стоїть пам'ятник Анні Ярославні. Кир Володимир поклав у підніжжя китицю гарних рож, які придбав заздалегідь для цієї мети мешканець Санлісу п. Степан Ковальський. Місцевий фотограф зробив знимку, а журналіст розпитував парижан про особу нашого Кардинала.

Час наглив, щоб повертатися до Парижу, але Блаженнішому важко було розставатися з цим для кожного українця святим, історичним місцем. Тому відвідав ще місцеву катедру, парох якої монс. Шнайдерек показав своєму несподіваному Гостеві історичну каплицю з XI століття, мабуть ровесницю Анни Ярославни, закриту для звичайних відвідувачів із-за прецінних настінних

(Закінчення на стор. 6-й)

Пластова прогулянка від'їхала до Европи

Ню Йорк. — В п'ятницю, 31-го липня у вечірніх годинах відлетіла до Европи з летовища Дж. Ф. Кеннеді в Ню Йорку літаком Ісляндської Державної Лінії перша цього роду прогулянка пластунів і пластунок із ЗСА в числі 138 осіб під проводом пластового сеньйора Дам'яна Ліщинського. Зібрані на летовищі молоді мандрівники і їх родини відмовили перед відлетом молитви на інтенцію щасливої дороги і одержали благословення в католицькій каплиці на летовищі. Між учасниками прогулянки, які зголосилися з усіх сторін ЗСА, найбільшу групу творять молоді пластуни й пластунки з Нюарку в числі 36. Крім цього є учасники із Чикаґо (27), Ню Йорку (13), Філядельфії, Ютики-Коговз, Дітройту, Джерзі Сіті, Ню Гейвену, Йонкересу, Балтімору, Клівленду, Пассейку, Елізабету, Рочестеру, Гартфорду та Ню Бронсвіку. Від'їжджаючих прощали на летовищі численні батьки, пластові друзі та представники пластового проводу: пл. сен. Юрій Ференцевич голова Головної Пластової Булави, пл. сен. І. Раковський — головний булавний пластунів, пл. сен. Христина Наврoцька — заступник голови Крайової Пластової Старшини в ЗСА. Прогулянка причалює на летовище в Люксембурґу, звідкіля автобусами учасники їдуть до Мюнхену — першої зупинки багатої програми повного місяця у Европі. Найважливішим її моментом буде безумовно участь у посвяченні пам'ятника на могилі основоположника Пласту д-ра Олександра Тисовського на цвинтарі у Відні в неділю 16-го серпня. Ця група молодих пластунів і пластунок буде репрезентувати на цьому святочному акті сім тисяч членів Українського Пласту, що живуть зараз розкинені по 6 країнах вільного світу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Завершений етап

Видавництво Торонтонського Університету повідомило, що довгоочікуваний другий том монументальної Англомовної Енциклопедії Українознавства буде на книгарських полицях ще перед закінченням цього року. Цей том має тринадцять розділів: Право, Церква, Наука, Освіта і школа, Бібліотека, архіви і музеї, Книгодрукування і преса, Мистецтво, Музика і хореографія, Театр і кіно. Народне господарство, Народне здоров'я, Збройні сили і Українці в діяспорі. Разом з об'ємистим індексом, вступними заввагами та доведеною до останнього часу бібліографією том має кругло 1,500 сторінок, понад 700 ілюстрацій та в додатку шість великих і повнокольорових мап України. Передмову до цього другого тому, як і до першого, написав професор Ернест Сіммонс.

Публікація другого тому цієї книги знання і правди про Україну під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича завершує один з найбільш драматичних етапів збірних зусиль понад сотні українських науковців на протязі майже двох десятиріч і в найтрудніших та найскладніших обставинах.

Вкінці, всі труди і перешкоди таки переможено — редакційні завдяки подивугідній наполегливості та завзяттю головного редактора і його співробітників, а видавничі — завдяки Українському Народному Союзові, його проводові і членству, що піддержали це велике енциклопедичне діло чверть мільйоном долярів. Очевидно, що поважна частина цих видатків повернеться з продажу книги, але її вартість далеко переходить всі труди і видатки.

Понад шістдесят рецензій, що появилися в пресі та поважних наукових журналах в ЗСА, Канаді та на інших континентах на перший том, дали цій книзі суперлятивну оцінку найбільше джерельної і об'єктивної праці. Немає причин сумніватися, що подібну оцінку дістане і другий том.

Але знання не має меж, зокрема в часі. Тому й публікацію другого тому цієї Енциклопедії треба вважати завершенням тільки одного етапу, а не справи. Це й мав на думці провід УНСоюзу, коли в порозумінні з творцем цієї книги, проф. д-ром Володимиром Кубійовичем, запропонував, а остання Конвенція схвалила рекомендацію створити в рямках УНСоюзу окремий Інститут Англомовної Енциклопедії, який це велике діло продовжуватиме публікацією гаслової енциклопедії та доповняючих річників. Успішне завершення найтруднішого, першого етапу до цього ще більше заохочує.

Проти злочинства

Легковажений близько року Конгресом зголошений Департаментом справедливости Акт контролі над організованим злочинством нарешті схвалений Конгресом і підписаний Президентом. Він встановлює деякі полегші для поліції і прокуратури у переслідуванні злочинних елементів та виявлюванні конкретних злочинів, після того, як різні присуди Найвищого Суду, зокрема у так званій „справі Міранди", загарантували всі права за запідозреним й обвинуваченим. Це в практиці значно утруднило діяльність органів безпеки й судів. Наприклад, і надалі залишається всилі постанова, що хоч злочинець добровільно, без ніякого примусу ззовні, признався до злочину й докладно його описав, проте його не вільно судити й засудити, якщо його не попереджено про його „конституційні права"...

Але за новим законом — арештованого вільно тримати 60 днів у слідчій в'язниці без кавції, якщо існують поважні познаки його вини. Поліція має право перевести ревізію без попередження власника даного помешкання, якщо існує підозра, що в міжчасі були б знищені докази вини. Поліція має право притримати підозрілого без попереднього уповноваження від прокуратури та подбати за таке уповноваження аж після арешту. Водночас Департамент справедливости признає, що треба приспішувати розправи проти підсудних і треба в більшій, як дотепер, мірі старатися привернути повагу до законів і суду.

Простий розум наказував схвалити ті заходи. Але проти нього протестували „Унія американських громадянських свобід", нюйоркська Адвокатська Палата й різні ліберальні коментатори, які вбачають у тому законі проти злочинства „небезпеку порушування громадянських свобід" та „запах поліційної держави". Критики того закону, разом із демократичними конґресменами Едмундом Селлером, Семом Дж. Ірвіном і іншими, дивилися на той закон не з погляду його користи для поборювання злочинців, а з погляду можливости зловживання постановами закону поліцією.

Крайня пора, щоб Конґрес і американські суди з Найвищим Судом включно більше дбали про добро цілого суспільства і льояльних громадян, як про добро окремих підозрілих та й просто злочинних одиниць.

В. Ткач

ПЕРЕГОВОРИ БОНН-МОСКВА

Увага цілого світу звернена тепер на Москву, де 27 липня ц. р. міністер закордонних справ Західньої Німеччини Шеель із своїми співробітниками розпочав переговори з совєтською делеґацією на чолі з Громиком з метою заключити договір про „зречення від ужиття сили". Шееля прийняли дуже урочисто й приязно, відвели до його розпорядження репрезентаційний будинок, нагородили усмішками й стискали його руку. Навіть, як стверджує прихильна соціялістично - ліберальному урядові преса, погода сприяла гостям: московське сонце усміхалося до них своїми проміннями...

В самій Німецькій Федеральній Республіці атмосфера була менш приязною для Шееля перед його виїздом до Москви. Християнсько-демократична опозиція не щадила своїх нападів на східню політику уряду й гостро критикувала проєкт майбутнього договору.

Соціялістично - ліберальний уряд Брандта твердив, що, помимо всіх недогідностей і можливого риску, треба рахуватися з „реалітетами" й спробувати досягти відпруження з СССР і цілим східнім бльоком. Опозиція відповідала, що підписання договору у запроєктованому вигляді створює небезпеку для Західньої Німеччини підпасти під гегемонію СССР.

Уряд Брандта твердив, що для своєї східньої політики він має повну згоду і попертя західніх держав — ЗСА, Англії і Франції. Опозиція заперечувала це твердження, заявляючи, що, навпаки, насамперед у ЗСА політика Брандта супроти СССР викликає занепокоєння, але навіть і Франція дивиться на цю політику з певним недовір'ям, вбачаючи в ній можливості відновлення політики Рапалльо.

Уряд Брандта говорив про необхідність в с тановлення тривалого миру й безпеки на европейському континенті. Опозиція відповідала, що договір з СССР відкриває дорогу до так бажаної для Москви европейської конференції безпеки, яка в свою чергу допровадила б до штучної атмосфери безпеки в Европі і до відтягнення з европейського континенту американських дивізій, що віддало б Західню Европу на ласку і неласку СССР.

Спротив опозиції, а може й незнані для ширшого загалу застереження представників західніх держав, вплинули на деяку зміну поступовання уряду Брандта - Шееля. Цей останній поїхав до Москви з офіційно заповідженим наміром здобути сприятливі для німецької сторони зміни в проєкті тексту договору, уложеному вже його попередником на чолі німецької делеґації в Москві віцеміністром Бааром.

Чи пощастить Шеелеві вирвати якісь поступки від Громика і чи буде, отже, заключений договір? Є дані думати, що Москва піде таки на деякі незначні поступки, а значить договір буде заключений. Станеться це тому, що Москва потребує саме в цей момент позірного відпруження в Европі, а початком такого штучно створеного Москвою відпруження і має бути договір з Німецькою Федеративною Республікою.

В наших двох попередніх кореспонденціях до „Свободи" п. н. „Москва боїться війни" і „Доля Ізраїлю" ми висловили думку, що Москва з уваги на свої різнородні внутрішні і зовнішні трудноші не може собі дозволити на безпосередній збройний конфлікт — навіть без ужиття нуклеарної зброї. І тому треба було думати, що Москва піде на поступки в конфлікті на Близькому Сході і буде „стримувати" запальних арабів від поширення конфлікту. Такий погляд підтверджувався відомостями, що з'явилися в останній декаді липня ц. р. і згідно з якими відносний спокій на совєтсько - китайських кордонах не означає відпруження в китайсько - совєтських відносинах, бо саме в цьому часі кількість совєтських дивізій там збільшується і є познаки, що вказують на офензивний характер совєтських воєнних приготувань на Далекому Сході.

Що сталося в останньому тижні на Близькому Сході? Невгнутий Нассер, після досить довгого перебування в СССР, приймає американський плян миру. Всі заговорили про раптове „відпруження", про добрі вигляди на мирне закінчення арабсько - ізраїльського конфлікту.

Але що, насправді, криється за новим ніби тоном Нассера? Лише те, що Москва потребує „передишки" і не хоче рискувати поширенням воєнного к о н ф л ікту на Близькому Сході, бо вона вже й так отаборилася в басейні Середземного моря і, постачаючи далі зброю, інструкторів і технічне устаткування арабським державам, буде далі там зміцнювати свої позиції.

Подібна ситуація існує і на европейському континенті. Москва потребує і тут „передишки", потребує забезпечення свого тилу — і супроти Китаю, і супроти своїх потенціяльних противників всередині комуністичного бльоку, себто супроти наростаючих антиімперських рухів спротиву не тільки серед сателітів, але й серед народів самого СССР. І тому, забезпечивши своє панування над сателітами окупацією Чехо - Словаччини та збільшивши репресії проти руху спротиву в СССР, може собі дозволити на нібито миролюбні методи політики супроти Західньої Европи і навіть Америки — щоб приспати їх чуйність і виграти на часі. Тому, можна думати, що Шеель матиме „успіх" у Москві і вернеться до Бонну „тріюмфатором"...

Якщо Москва не піде тепер на поступки супроти жадань Шееля, то вона розуміє, що договір або не буде підписаний, або його відкине західньо - німецький парлямент при ратифікації. Це повело б за собою упадок соціялістично - ліберального уряду в Бонні, а значить шанси на заключення потрібного для Москви договору або зовсім зникнуть, або перейдуть у невідоме майбутнє. А тоді у невідоме майбутнє відійде і перспектива відбуття европейської конференції безпеки, при допомозі якої Москва хоче забезпечити свої тили, щоб мати

(Закінчення на стор. 5-ій)

Осип Залеський

ЩЕ ПРО КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ

Скоро проминe вакаційний час, молодь повернеться до шкільних лавок, а перед учителями і виховниками молоді виринуть знову наболілі питання, як то зацікавити наших дітей і молодь українською к н и ж к ою. Скільки статтей написано вже на цю тему. Коли б зібрати їх в одну книжку, був би не малий томик, а вислід з цього писання — не задовільний.

Один з директорів Школи Українознавства пише в річному звіті з праці в школі таке: Шкільна бібліотека має 585 книжок, але учні їх майже не читають. Не думаю, що вчителі цієї школи не заохочують учнів до читання, але, мабуть, книжки для теперішньої молоді не цікаві. Теперішня молодь не цікавиться такими творами як „Інститутка" М. Вовчка, „Кайдашева сім'я" Левицького чи навіть оповіданнями Кащенка чи Чайковського. Для учнів це вже „тяжкий обов'язок", що ці й подібні твори мусять вони перечитати як обов'язкову лектуру, але читати їх „добровільно", це вже інша справа. Кожний вік, кожна доба має свої вимоги, свій стиль, чи свою „моду". і до цього хоч-не-хоч треба частинно примінюватися, щоб привчати молодь до читання, а коли вона вже „засмакує" в читанні українських книжок, тоді візьметься і за давніші, тепер „не модні" твори з української літератури. Хтось може подумати, що ми не маємо тепер творів з сучасною, цікавою для молоді, тематикою. Є, напевно, є, але лежать у рукописах чи машинописах, бо нема фондів для видання. Це одне, а друге: нема кому „впхати" вже виданих творів в руки читача, а книжка сама в руки не піде. Так є тепер, так було й давніше, так є не тільки в нас із цим треба погодитися. І для видання книжки і для її поширення треба грошей, чи там „фінансових засобів", яких у нас немає — така загальна думка! А я іншої думки, що гроші є, тільки ми не вміємо їх витягнути з кишень наших земляків. Об'єднання Працівників Дитячої й Молодечої Літератури хоче зібрати 50-тисячний фонд, щоб, хоч частинно, вможливити ОПДМЛ видавати книжки, видавати твори, які в них ждуть на друкарську машину. Щоб зібрати потрібні фонди, Об'єднання має розіслати на всі доступні адреси збіркові листи і надіється в цей спосіб зібрати потрібні гроші. Цей спосіб збирання фондів найлегший, але не дуже певний у вислідi. Чи Комітети будови пам'ятника Т. Шевченка в Вінніпеґу чи Вашингтоні, або останньо комітети для допомоги потерпілим в Юґославії були б зібрали на збіркові листи такі поважні фонди — сумніваюся. У збірці грошей допомогли місцеві комітети в різних осередках нашого поселення, які в різні, ними продумані способи, „витягнули" гроші з людських кишень. Збіркові листи різних організацій дістає кожний з нас досить часто; один кидає її відразу до коша, другий пішле „відчіпного" одного доляра, а дехто навіть „п'ятку" і так зорганізована збірка не дає наміченої суми. Така доля зустріне й намічені збіркові листи ОПДМЛ (нехай я буду поганим пророком) і намічених хоч 50 тисяч ледве чи збере. А чому не використати практики названих вже комітетів? Хай ОПДМЛ звертається до своїх членів і прихильників, що їх певно має в усіх більших скупченнях ЗСА і Канади, і доручить їм створити місцеві комітети з декількох осіб (а також в кожному осередку таки це можна відшукати) і ці комітети придумають способи, як зібрати найбільшу суму гроша на цю шляхетну ціль. Ідеї збірки: видання книжок для дітей і молоді ніхто з наших громадян не протестує, бо тут ідеться про всю нашу молодь, без різниці віровизнання і групової приналежности.

Хай кожному буде ясно, що коли не зберемо грошей, для цих видань не буде книжок і, змушені силою обставин, будемо кормити нашу молодь совєтськими виданнями, якими заливають вони вільний світ. Не хочу цим сказати, що всі совєтські видання погані, але всі вони, якщо не в тексті, то в ілюстрації мають свою „марку", навіть там, де вона найменше виправдана. Недавно дістав я книжку „Архітектурні пам'ятки Львова", вид. „Каменяр", Львів 1969. Перша ілюстрація — це пам'ятник Леніну, так немовби Ленін був основником Львова, чи мав будь-який зв'язок зі Львовом, чи сам пам'ятник був найкращим архітектурним пам'ятником Львова. Не вина в цьому автора книжки, бо він мусів віддати „гарач" начальству, інакше книжка не була б „підписана до друку".

Поки буде іти збірка фондів для ОПДМЛ, я піддав би одну думку видавцям книжок, а саме створити комісію, яка перечитає запляновані до видання твори. До цієї комісії треба покликати вчителів, які тепер вчать в українських школах і знають з досвіду, які твори, яка тематика цікавить сучасну молодь, бо видати книжку, яка не зацікавить читача, минається з ціллю. Цією заміткою не хочу обезцінювати ані членів Управи Об'єднання, ані авторів запланованих до видання творів, але теорія — одне, а досвід — друге. А досвід таки важливіший.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ЖИТТЯ ПОЗА МЕЖАМИ ЗЕМЛІ

Питання про кількісне розповсюдження життя у всесвіті є тісно пов'язане з космогонією плянетних тіл.

Найбільш відомими є дві гіпотези про походження плянетних систем: Канта-Ляпляса та Джінса.

Згідно з гіпотезою Канта-Ляпляса, соняшна система створилася з газо - пилової хмари у висліді її конденсації. Центральне згущення тієї хмари (що ним стало наше сонце) в міру стиснення оберталося щораз швидше, збільшаючи відосередню силу цілої маси, від якої почали відокремлюватися кільцеподібні шари, з яких оформилися наші плянети.

Гіпотеза Джінса пов'язує утворення плянет з малоймовірною подією, а саме зутиком зірок в галяктиці. Згідно з тією гіпотезою, вже зформоване сонце викинуло в простір, кількома наворотами, струмінь газозої маси у висліді зіткнення з іншою зорею, чи небесними тілами і з тієї газової маси мали постати наші плянети.

Якщо гіпотеза Канта - Ляпляса є правдивою, тоді майже кожна зоря є окружена вінком плянет. Коли правдивою є гіпотеза Джінса, тоді плянети є рідкістю у всесвіті, чому, до речі, перечить факт існування аж 9 плянет у нашій соняшній системі.

На думку совєтського академіка О. Т. Опаріна (великого проклонника та ентузіяста позаземного життя), життя на землі утворилося під діянням ультрафіолетних промінінів сонця з газової суміші амоніяку, водня та водної пари в тому часі, коли Земля була ще оточена редукційною атмосферою водня та не була захищена шаром від радіяції сонця. Амінокислоти — найважливіші складники білкової молекули, які утворювались з тієї суміші, переходили з атмосфери в первинну водяну оболонку океанів, що стали колискою організованого життя на землі.

Земля проводила своє дитинство та молодість в зовсім відмінних обставинах від сьогоднішних, що зумовило теж і розвиток відмінних форм життя.

І так, найстарші геологічні епохи, як палеозійська, кембрійська, силюрська та девонська виказують однакові форми життя у Франції на Сибірі, в Арґентині та Тасманії, ба навіть коралі, що їх находимо сьогодні в мережі тропічних, жили тоді в Ґренляндії. Це доказує, що земля мала в тому часі високу та стабільну температуру на цілій своїй поверхні, великий відсоток вологости (10-метрові папороті) та відносний брак світла (відсутність кольорових квітів). Цю однородність земської рослинности слід приписати великій внутрішній теплоті нашої плянети, яку охороняв перед випромінюванням грубий шар хмар, що був одночасно джерелом постійних дощів. Великі тектонічні потрясення та велика активність вулканів насичували земську атмосферу обильно двоокисом вуглецю, що був з одної сторони раєм для рослинного світу, а з другої — знаменитою ізоляцією внутрішнього тепла землі.

Приходимо до висновку, що існування життя не є зумовлене ні однородним тиском ні достатньою кількістю соняшного світла, чи тепла, але за те для його існування є необхідна вода у пливкому (рідинному) стані та приявність 6-ти органо - генетичних первнів. Коли ті обставини заіснують на якомусь небесному тілі (чи це буде плянета, чи місяць), на яких не буде ні великих хитань температури, ні тиску, тоді існує велика правдоподібність виникнення на них органічного життя. Бо годі уявити собі, щоб наша плянета, одинока серед більйонів світів, що сповняють вселенну, була селищем найдорогоціннішого квіту - життя.

Є, проте, можливість, що вище згадані обставини на якійсь плянеті вже не існують, але існували давніше, і у висліді догідних, але послідовно заникаючих обставин, розвинулися нам істоти високого інтелекту; тоді є можливість піддержання, чи захищення цього життя технічними засобами так, як це робимо на землі при помочі штучного огрівання, охолоджування та освітлювання.

Існує теж можливість існування в космосі кількох різних форм життя, крім нашого. На думку відомого совєтського астронома И. С. Шкловського та американського біолога Саґана, тепер професора п о з аземського життя (астробіології) на університеті Корнель, пливкий амоніяк може заступити воду на холодних плянетах, а азот або кремній (силіцій) може заступити вуглець в органічній структурі життя всіх клітин. І так, як колись люди вважали землю осередком світу, так і ми сьогодні дошукуємося життя на інших плянетах, вимагаючи, щоб воно мало такі самі форми, як наше життя на землі. Проте, найбільш можливим та логічним припущенням є існування в космосі багатьох варіянтів „життя" діяметрально відмінних від нашого і структурою клітин і основою внутрішніх енерґетичних процесів.

Мабуть мало хто з нас знає про те, що відомий і славний астроном Фридрих Вільгельм Гершель, що в 1781 р. відкрив плянету Уран та два його місяці вірив в існування життя на сонці, вважаючи, що концентрація світла та тепла існує тільки в його горішній атмосфері, а під нею на суходолі може існувати земля, осяяна вічним днем і світлом.

Я згадую про те, як доказ, який великий поступ зробило наше знання, та в якій грубій темноті мусіли працювати корифеї науки, навіть такої міри, як Гершель.

Місяць, це друге небесне тіло, що вплітається в наше щоденне життя та є окутане від найдавніших часів леґендою про існування на ньому інтеліґентних істот-се-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Микола Лівицький,
президент УНРеспубліки в екзилі

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

(УРИВКИ ІЗ ЗАЯВ, ЛИСТІВ, ПРОМОВ І ДОПОВІДЕЙ)

(5)

... В Україні немає тепер УАПЦ. Отже її організація і ієрархічне завершення у формі українського православного Патріярхату, як про це думав зокрема Симон Петлюра, чекають ще на своє здійснення. На майбутнє повинна зобов'язувати засада взаємної співдії поміж Церквою і Державою. І ця співдія повинна здійснюватися вже тепер, на чужині. Бо ж і наша Церква і наш Державний Центр можуть тепер діяти лише на чужині. Цієї співдії прагне Державний Центр Української Народньої Республіки, як наша екзильна державна репрезентація. (З привітального слова на Соборі УАПЦ у вересні 1969 р. в Мюнхені).

Вважаючи, що поміж українцями-православними і українцями - католиками повинні встановитися відносини, оперті на взаємній толеранції, — треба вживати впливу, щоб обидві сторони уникали висування різних питань таким способом, який викликав би подразнення другої сторони. (З резолюцій, схвалених нарадою 13 лютого 1965 р. в Ню Йорку).

7. Відношення до українського воякцтва

... Славні чини Українського Війська створили новітню леґенду збройної боротьби за волю і незалежність Батьківщини. В боях під київським Арсеналом, під Крутами, під Мотовилівкою, під Львовом, у Чортківському наступі, в Проскурівсько-Кам'янецькому наступі першої половини 1919 року, в спільному наступі об'єднаних українських Армій на Київ у другій половині 1919 р., в славному І-му Зимовому Поході Армії УНР, в операціях під Замостям, у 2-му Зимовому Поході 1921 року, що закінчився трагедією під Базаром, і в інших численних боях і операціях — героїчне українське Воякцтво, проливаючи кров і жертвуючи життям за волю України, не тільки створило незабутні збройні традиції, не тільки вкрило себе невмирущою славою, але й передало наступним поколінням українського народу невідкличний імператив збройної боротьби за волю і незалежність української держави. За їх прикладом діяли українські повстанці під московсько-большевицькою окупацією в 20-их роках, а пізніше — під час другої світової війни — українські повстанці й інші військові формації.

Ці традиції Українського Війська будуть служити надхненням для Воякцтва майбутніх Українських Збройних Сил. Бо якщо ми твердо віримо в майбутнє визволення українського народу й відновлення його народоправної держави, так само мусимо вірити і в майбутнє відродження У к р а ї н с ь к и х Збройних Сил, що будуть стояти на сторожі прав і непорушности цієї держави.

В п'ятидесятиліття постання Українських Збройних Сил пересилаємо від імени Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі наш гарячий привіт українському Воякцтву, де б воно не перебувало ... (Далі йдуть окремі привіти для різних українських Армій та о к р е м и х формацій) ... І, врешті, пересилаємо наш привіт Воякам-Українцям, які змушені тепер перебувати в чужому і ворожому війську Совєтського Союзу, але які — твердо віримо в це — коли настане слушна пора, підуть у лави борців за вільну Україну і стануть фундаментом для майбутньої відбудови Збройних Сил відновленої суверенної української держави — Української Народної Республіки. (Із звернення до Українського Воякцтва з дня 16-го серпня 1967 р.).

8. Духова Українська Держава в діяспорі

Після відбуття СКВУ черговим завданням українства у вільному світі є праця над остаточним упорядкуванням свого життя в діяспорі, що мало б здійснитися у формі Духової Української Держави в діяспорі. Це завдання нелегке, але воно здійсненне, якщо наші провідні чинники здолають змобілізувати до нього хоч частину отих двох мільйонів українців, що живуть у діяспорі, у різних країнах вільного світу ...

Якщо наш народ на батьківщині перебуває у підневільному стані і не може вільно розвивати свого національного життя, то на чужині повинні існувати — скоординовані відповідними центральними установами — вільні українські Церкви, вільна наука, вільне шкільництво і виховання молоді, вільне мистецтво, вільна література, вільні господарські інституції, а також і, може, насамперед вільна й нефальшована політично-державна репрезентація справжніх прагнень українського народу.

Це все разом мало б складатися на зміст Духової Української Держави в діяспорі — під тою, звичайно, умовою, що українці були б її громадянами не формально, але тільки морально, саме духово. Але здійснення ідеї створення цієї духової держави вимагає існування поруч сектору громадсько-суспільного, очоленого нині Секретаріятом СКВУ, сектору політичного, я сказав би, політично-державного. А існування цього сектору — немислиме без його очолення українським екзильним урядом, Державним Центром Української Народної Республіки ... Це необхідно, якщо ця духова держава має бути пов'язана з Україною і з визвольними прямуваннями українського народу, а не існувати сама для себе, відірваною від українського материка. (З доповіді в ЗСА і Канаді в 1967/68 рр.).

9. Справа завершення консолідації українських політичних сил

Ми кличемо до повної консолідації довкола Державного Центру, екзильного уряду Української Народної Республіки. Чому Державний Центр і уряд, власне, Української Народної Республіки? Не тому, що ми хочемо накинути нашу ідею і нашу установу, а тим більше нас персонально (бож особи можуть мінятися і вони, справді, міняються) тим, які не входять до Української Національної Ради, як до передпарляменту в складі Державного Центру УНР в екзилі. А тільки тому, що це було б в інтересах загальноукраїнської визвольної справи. Ми підходимо до цього об'єктивно і хотіли б, щоб нас усі зрозуміли.

Українська Народна Республіка — це остання форма української суверенної держави, що існувала на власній території. Коли ми чуємо, що в Україні 25 грудня святкують річницю створення т. зв. Української Совєтської Соціялістичної Республіки, то ми всі слушно стверджуємо, що УССР — це жадна українська держава, а лише форма чужоземної окупації України. Але що ми можемо протиставити УССР (Українській Совєтській Соціялістичній Республіці? Тільки УНР (Українську Народну Республіку), яка реально, з волі українського народу, існувала в Україні.

(Далі буде)

Омага, Небраска, вітає свого Владику Кир Ярослава Ґабра

Омага вітає Владику Кир Ярослава Ґабра

28-го червня 1970 р. прибув до нас улюблений Владика Кир Ярослав Ґабро. Привітали його, найстарші парохіяни старим українським звичаєм сіллю і хлібом, передаючи символічний ключ від нашої церкви. Квітами вітали маленькі діточки при вході до церкви Владику. Лицарі Колюмба дали почесну стійку в честь Владики. Заповнена церква парохіянами, гістьми і сестрами. Грімко заспівали „Буди ім'я Господнє".

Вітав в церкві Владику Всч. о. Нестор Підлецький, наш парох. Торжественну Службу Божу відправив Владика в асисті монсеньйо о. Паски і о. Володимира Возняка. Службу Божу відправив при співі парохіян, що пригадувало наші співи на рідних землях України.

Владика сказав проповідь до парохіян про покликання. В цей день з рук Кир Ярослава маленькі діти приняли перше Святе причастя.

Приняття Владики Кир Ярослава відбулося в церковній залі. Програмою проводив п. Тарас Мамалиґа, представив духовенство, сестер, гостей і парохіян, та подав концертову частину, в якій на спеціяльне запрошення виступала оперова співачка п-і Галина Андреадіс з Ню Йорку. Відспівала вона „Думу" Гайворонського, „Спокій хай сіє над вами" М. Фоменка та „Любіть Україну" М. Фоменка. Мистецька програма захопила публіку, яка оплесками домагалася додатків, і їх дістала. Акомпаніювала Ґледис Мей.

До слова попросив тостмайстер п. Михайла Воробця, який привітав Владику Кир Ярослава Ґабра та прелята монс. О. В. Паску, Всч. оо., сестер монахинь, гостей, і парохіян. В своєму слові дякував єпископові за духову опіку, що допоміг збудувати українську католицьку церкву, що служить на хвалу Божу і українському народові. Просив про молитви за покликання, просив Владику благословити нашу працю та частіше відвідувати Омагу..

Владика Кир Ярослав дякував духовенству і сестрам, гостям, парохіянам, молоді, діточкам та несподіваному гостеві — оперовій зірці Галині Андреадіс за чудовий спів в честь його візити. Згадував про великий концерт в Римі на посвяченні Божого Храму Премудрости, де на запрошення нашого Кардинала Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого співала наша зірка. Єпископ запевнив парохіян про свою опіку. Закликав нашу молодь вступати до духового стану і до монаших чинів, тоді діждемося нашого Патріярха на чолі з нашим Блаженнішим Кардиналом Кир Йосифом Сліпим для вірних українського народу на Україні і в цілому світі. Закликав Владика плекати українську мову, віру, чудовий наш обряд, спів, щоб наша церква росла, багатіла на Божу хвалу і славу всього українського народу.

Гучними оплесками присутні дякували Владиці Кир Ярославові Ґаброві за зворушливі слова, за візитацію, за духову опіку. На Україні наші батьки, брати і сестри не можуть вітати наших Владик, бо ворог і молитись не дасть, зруйнував наші церкви, заслав по Сибірах священиків, єпископів, сестер, монахинь і вірних. Лютує кат, що ще є у вільному світі Вселенська Українська Католицька Церква, якої не зруйнує, бо не має на це сили.

М. В.

20 РОКІВ ПРАЦІ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В ДІТРОЙТІ

Двадцятий рік праці Школи Українознавства Товариства „Рідна Школа" в Дітройті закінчився врочисто 13 червня 1970 р. Того ж дня українська церква при вул. Коммор заповнилась учнями, вчителями, матьками молоді та численними представниками громадськости Дітройту.

Парох о. ігумен І. Лотоцький відправив Богослуження і пояснив дітям, яким добром для них є Школа Українознавства, чому треба її любити та з неї користати.

Друга Богослужба відбулась водночас в українській церкві при вул. Боффало.

Опісля всі прибули організовано до авдиторії в будинку школи Коперника, де відбулася святкова програма, що нею проводив директор школи д-р Богдан Лончина.

На сцені зайняли місця абсольвенти, що пройшли успішно в днях 2-го й 16-го червня ц. р. іспити зрілости. Це були (підкреслені — з визначним успіхом): Олег Березовський, Марія Васількевич, Володимир Гнатюк, Степанія Демків, Андрій Дигдало, **Дарія Зелена**, Галина Івасюк, Володимир Козар, Ігор Кучер, **Ірина Левицька**, Марта Лісікевич, **Борис Лончина**, Юрій Маринюк Адріяна Мушинська, Христина Никифоряк, Богдан Прийма й Марта Турянська.

Членами іспитової комісії були: мгр Ф. Любінецька, д-р Б. Лончина, мгр Л. Боднарук і професори М. Олесницька та П. Ґайда.

Вітали матуристів і бажали щастя в майбутньому інж. С. Білий від Управи Т-ва „Рідна Школа" та інж. М. Лаврін від Батьківського Комітету. Прощальне слово від учнів виголосив уч. 10 кл. Ярема Маринюк. Від учителів промовляли мгр Боднарук і проф. М. Олесницька.

Від абсольвентів промовляла панна Марта Лісікевич, дякуючи вчителям за одержане від них знання рідної мови та за любов і пошану до української культури. У доказ вдячности двоє інших матуристів подали своїм учителям живі троянди.

Усім випускникам вручено свідоцтва закінчення 11-тої кляси, матуральні дипломи та на пам'ятку твори Богдана Лепкого.

Того ж самого дня відбулася старанням Т-ва „Рідна Школа" в залі Українського Осередку при вул. Карпентер зустріч матуристів з громадськість Дітройту.

При спільній вечері зайняли місця випускники Школи Українознавства, представники обох відділів УКК, делеґати виховно - громадських організацій, вчителі, батьки шк. молоді та громадяни - фундатори. Відкриття вечора й привітання гостей довершив голова Товариства, інж. С. Білий. Матуристів представляв д-р Б. Лончина, гості вітали їх довготривалими оплесками.

У програмі, якою справно проводила панна Марта Лісікевич, виступала артистка Бранка - Кривуцька. Виконані нею „Як воно буде колись" Коваля і „Щедрі вечори" О. Кемпе, витворили на залі погідний настрій. На домагання публіки артистка мусіла продовжити свій виступ.

У музичній частині програми матурист Богдан Прийма виконав з успіхом фортепіянове сольо.

Панна М. Лісікевич подякувала всім виконавцям програми та приявному на залі артистові - маляреві М. Дмитренкові, який виконав безкоштовно мистецьке оформлення спільної знімки (табльо) матуристів, якого копія поміщена в цьому звідомленні.

Пресова Референтура Товариства „Рідна Школа" в Дітройті

МАТУРИСТИ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТОВАРИСТВА „РІДНА ШКОЛА В ДІТРОЙТІ

Перший ряд (зліва): М. Василькевич, проф. П. Ґайда, інсп. Ф. Любінецька, д-р Б. Лончина, проф. Л. Боднарук, проф. М. Олесницька, О. Березовський. Другий ряд: А. Мушинська, С. Демків, М. Лісікевич, Д. Зелена, Х. Никифоряк, М. Турянська, І. Левицька, Г. Івасюк. Третій ряд: В. Козар, В. Гнатюк, Б. Прийма, А. Дигдало, І. Кучер, Ю. Маринюк, Б. Лончина.

Виховно-відпочинковий табір СУМА ім. Тараса Чупринки в Ґантінґтон

Від 5 до 19 липня на Оселі СУМА „Хортиця" в Гантіґтоні, Огайо, відбувся Виховно-відпочинковий табір СУМА ім Тараса Чупринки.

Таборова Комісія, яку очолював д. Василь Кліщук, для переведення табору покликала Команду в складі: Олесь Черень — командант, Михайло Миґелич — бунчужний, Леся Юськів — писар (перший тиждень), Галя Сліпець — писар (другий тиждень), Марійка Коник — обозна, Іван Криснянський — обозний (перший тиждень), Михайло Лішнянський — обозний (другий тиждень), проф. д-р Олександер Лужницький — головний виховник, Мирослава Мудрак — виховниця. Оля Джуман — виховниця, Богдан Дмитрик — виховник.

Табір проходив під кличем „Права людині — воля Україні!", і присвячений був славній пам'яті ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки, Головного Командира УПА, Провідника ОУН на Рідних Українських Землях і Генерального секретаря УГВР у 20-ту річницю його геройської смерти. Організаційні клітини носили назви відповідні до річниць, які відзначували, а саме: Табір — „ім, Тараса Чупринки", Підтабір юначок — „Білогорща", Курінь старших юначок „Зв'язкові", Кущ молодших юначок — „Золоті серця", Підтабір юнаків — „Чорний ліс", Курінь старших юнаків — „Сила", Кущ молодших юнаків — „Три зорі".

Чисельний стан табору з командою становив 65. В часі таборування відвідували та відповідали за духовість юнацтва Всечесніші отці шамб. Ґресько з парафії св. Петра і Павла в Клівленді, о. Улицький з парафії св. Йосафата в Пармі; о. Павлишин з парафії св. Петра і Павла у Клівленді,о.Тимків з Лорейну. Відвідали та мали гутірку з юнацтвом бандурист проф. Григорій Китастий, д-р Клос на тему першої помочі, Ігор Цішкевич — на тему „Сучасного переслідування науковців та русифікації на Україні". Володимир Романяк — про човни.

В другому тижні таборування юнацтво відбуло нічний алярм, а в четвер другого тижня старше юнацтво відвідало Виховні Табори новацтва, юнаків та юначок Організації Української Молоді Пласт на оселі українського Пласту „Писаний Камінь". Там оглянули табори, змагалося з пластунами у відбиванці та відбуло спільний апель (молитву).

В п'ятницю й суботу другого тижня старше юнацтво вирушило на дводенну прогулянку на віддаль 20 миль в одну сторону. В суботу молодше юнацтво зустріло старше і вернулося на оселю, де мали честь привітати представників ОУМ „Пласт". Пластуни відбули подібну програму на оселі СУМА, як СУМА два дні тому на оселі Пласту. В суботу СУМА і Пласт запалили прощальні „Сумівські вогні", які присвячені були СУМА, а тиждень скоріше вогник присвячений був ген.-хор. Тарасові Чупринці.

В неділю Службою Божою і Апелем закінчено двотижневе успішне таборування.

О. Ч.

Вийшла книжка-щоденник „В дорозі на Захід д-ра О. Воропая

З датою 1970 р. у виданні Української Видавничої Спілки вийшла книжка на 280 стор. великого формату під наг. „В дорозі на Захід" — „щоденник утікача" д-ра Олекси Воропая. Автор написав її під час другої світової війни, відколи 21 березня 1944 р. з дружиною Валентиною, відомою громадською діячкою в Англії, перейшов з рідної Одеси через Збруч, як пише в щоденнику, „на землю Маркіяна Шашкевича, Івана Франка, Василя Стефаника". Частина щоденника була публікована на продовження в журналі „Визвольний Шлях". Автор довів його, записуючи нотатки про події й людей, до 14 лютого 1948 р. — до виїзду з Німеччини в Англію. Щоденник „В дорозі на Захід" написаний спостережливою, об'єктивною і патріотично наставленою українською людиною, з мистецьким хистом. Письменник Олекса Воропай здобув звання доктора слов'янської етнології в 1957 р. та звання доктора природничих наук у 1961 р. Живе з дружиною в Англії. Його твори: „Ясир" — збірка української народної творчости у фашистівській неволі, збірник „Українські народні загадки", два томи наукової розвідки „Звичаї нашого народу", повість „Пригоди Марка Чубатого" та ін. Він є членом Інституту Біологів, Ботанічного Товариства і Королівського Інституту Антропологів Великої Британії, доцентом катедри етнографії при УВУ, керівником секції етнографії при УВАН у Мюнхені. Книжка „В дорозі на Захід" ілюстрована кількома світлинами. Вона складається з таких розділів: „Від автора, Ми вступили на Галицьку Землю, В большевицькому оточенні, Ми вільні, Дубрівка Руська, Літовищі, Дві подорожі до Кракова, Німеччина, Пляуен, Берлін, Вустрав, Знову в Берліні, Концерт Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, Ваймар, Альтенберґ, Цуцмарґавзен, Авґсбурґ, Таборові дні, Автобусом в Альпи, „Зміна політики", Дещо про справи літературні, Оповідання про Довбуша, ІРО, Смерть Юрія Клена, „Сталінська премія" П. Тичини, Про укр. народні казки, Напередодні виїзду до Англії". В кінці подано резюме англійською мовою.

Л. П.

4 платівки альбому „Посвячення св. Софії в Римі"

Ню Йорк. — Не маючи змоги відповісти на численні запити кожному окремо, фірма АПОН Рекорд Ко. на Лонґ Айленді, Н. Й., подає тут докладний зміст запису на чотирьох довгограйних стереоплатівках, що входять до складу альбому „Посвячення Собору св. Софії в Римі". Всі чотири платівки позначені числами від АПОН-2646 до ч. 2649. На перших двох записано св. Літургію — першу в стінах новозбудованого Собору св. Софії в Римі, яку відправляє Верховний Архиєпископ УКЦеркви Патріярхорівний Кардинал Йосиф Сліпий, дияконують Всч. отці: Б. Смик, О. Ґошуляк, Р. Набережний і В. Тарнавський, проповідь виголошує Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф, який також прочитує тисячолітньої давности молитву св. князя Володимира Великого Київського; молитву св. п. Митрополита Андрея Шептицького „Про Божу мудрість" відчитує Митрополит УКЦеркви в Канаді Максим Германюк. Під час цієї урочистої св. Літургії по черзі співають хори: Святомиколаївської української католицької церкви з Торонта, під дириґуванням проф. І. Ковалева, Візантійсько-Український голляндський хор з Утрехту, під дириґуванням проф. М. Ачтоновича, хор церкви св. Івана Христителя з Нюарку, під дириґуванням М. Добоша, який вкінці виконує спільно з вірними могутню пісню-молитву „Боже, вислухай благання". Під кінець Літургії співає „Благословляю" Архиєпископ Гавриїл Букатко із Югославії. Третя з черги платівка має назву „Історичні події", і на ній записано: „Многая літа" у виконанні об'єднаних хорів, Проголошення Синоду, виголошене Блаженнішим Кардиналом Йосифом у Соборі св. Софії, „Буди ім'я Господнє" у виконанні об'єднаного хору, привітальну промову Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа, звернену до Папи Павла VI, слово Святішого Отця Папи Павла VI в Соборі св. Софії та вкінці — „Отче наш", у виконанні хору св. Івана Христителя з Нюарку. На четвертій платівці, під назвою „Концерт у Ватикані" записані: Папський гимн Ґуно, у виконанні інструментального ансамблю під дириґуванням проф. І. Ковалева, відкриття першого фестивалю української культури у Ватикані — слово Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа, „Верховино, світку ти наш" у виконанні Жіночого Хору з Торонта, „Я музику дуже люблю" — чоловічий хор; промова сенатора Павла Юзика, виголошена українською і англійською мовами, з підкресленням потреби Патріярхату для Української Католицької Церкви та причини такої потреби; вкінці у концертовій частині записані виступи Жіночого Хору з Торонта, Дівочого Хору під дириґуванням п-і Квітки Зорич - Кондратської, „Любіть Україну" у виконанні оперової солістки сопрано Марії Лисогір, при фортепіяні Галина Клим, три пісні співав дівочий квартет „Перепілочки" з Канади, пісня „Сонце заходить", яку співають всі об'єднані хори, та на закінчення „Боже Великий, Єдиний" — у виконанні всіх хорів, під дириґуванням о. В. Жолкевича.

До цих чотирьох стереоплатівок додано великий багатокольоровий альбом з текстами англійською та українською мовами і 25 мистецькими світлинами з подій незабутнього Українського Тижня в Римі.

Н. Н.

„Біскуп українською мовою"

Під таким заголовком у 25 числі варшавського сатиричного часопису „Шпількі" з 21 червня цього року надруковано короткий відгук на видану на Україні книжку славетного польського байкаря Ігнація Красіцького

„Українське видавництво художньої літератури „Дніпро" — сказано в цьому часописі, — випустило том Ігнація Красіцького, патрона „Шпільок" і автора епіграфу до нашого журналу: „Правдива чеснота не боїться критики".

Книжка містить переклади всіх байок і приповісток польського біскупа-байкаря. Переклади зроблено з видання 1856 року та з першого тому вибраних творів, виданих Інститутом Видавничим Польської Академії Наук 1954 р. Текст нових байок взято з публікацій, що робилися за життя Красіцького, з його рукописів, що збереглись, і з першого видання Дмуховського 1802 року.

Оправа й ілюстрації зроблені за мотивами витинанок. Усі твори переклав поет Микита Годованець,

Виставка скульптур Олександра Архипенка

В Ню Йорку 23 липня 1970, в галерії Бернард Даненберґ відкрито виставку скульптур Олександра Архипенка. Це, як мені відомо, перша одноособова виставка у приватній ґалерії в Ню Йорку після його смерти.

Всіх скульптур показано 36, і всі вони, за виїмком кількох, що є власністю ґалерії, походять з його спадку, яким опікується вдова.

З нагоди виставки видано багато ілюстрований каталог. В передмові до нього говориться про Архипенкового творчого генія. Цілковите увільнення різьбарства від течій натуралізму 19 століття було б не мислиме без Архипенка. Він появляється несподівано у передній лаві саме в рішальних роках з його незломною творчою та з його безжурним, революційним радикалізмом. В катальозі також подано особисту хронологію Архипенка, де зазначено, що родився в Києві на Україні. Тут також подано, що перша виставка мистця була влаштована на Україні в 1906 році. Таких каталогів немає багато. В попередніх або говорено, що Архипенко родився в Росії, або взагалі не згадувано місця народження.

Виставка присвячена американському періодові (1923 1963) себто від хасу, коли мистець переїхав на побут до ЗСА аж до часу його смерти. Цей період, головно останніх десятьох років вважається за такий винахідливий, як 1-ша декада його життя. Останні роки його життя вимагали виняткової ідеї твору, винятнової техніки і цього він добивається. Останні скульптури мають особливе відношення до часу, в якому живемо Архипенко вживає всіх можливих матеріялів, стосує різні методи. На увагу заслуговує його основний монументальний „Цар Соломон"' (1963). Архипенко запланував цю скульптуру до побільшення 68 стіп могутньої висоти, і хоча на виставі показано малий модель в бронзі, відчувається, як у всіх інших Архипенкових монументальних ворах геніяльність задуму, героїчну силу. Вистава триватиме до 15 серпня 1970 року.

Богдан Титла

Монтаж „Історія України в образках" — гідний уваги

До приємних, культурних і виховних вечорів міста Філядельфії належить вечір висвітлення монтажу „Історія України в образках", старанно підготований довголітнім педагогом п. Іваном Струком.

Перше висвітлення згаданого монтажу відбулося 31-го січня 1970 р. в Українській Мистецькій Студії у Філядельфії, на яке Українська Інформаційна Служба запросила істориків, мистців, редакторів української преси, представників УНС, Шкільної Ради, філії УККА і представників молодечих організацій, Жаль, що не всі молодечі організації вислали своїх представників, бо головною ціллю автора було зацікавити перш за все молодь. Для осягнення згаданої цілі він не жалів труду і грошей.

Автор цієї праці привітав присутніх і зложив подяку тим ,які допомогли матеріялом до зроблення прозірок і порадою змонтувати „Історію Україну в образках". Монтаж цей складається з проєкційного апарату, сімдесят і одної прозірки і шкільного підручника, в якому є короткі оповідання до кожної прозірки зокрема. „Історія України в образках" представляє історичні постаті і події від найдавніших до найновіших часів. Майже всі прозірки кольорові.

Перед глядачами появляються на екрані могутні постаті княжої доби. Між ними є князь Олег, княгиня Ольга, князь Володимир Великий, маєстатична постать Ярослава Мудрого і його дочки Анни, королеви Франції, князь Володимир Мономах, князь Роман, король Данило та інші.

Автор залишає Княжу і Галицько-Волинську доби і переносить нас у славну бурхливу Козаччину. Тут глядач бачить великі постаті гетьманів як Байду - Вишневецького, Хмельницького, Виговського, Мазепи і останнього гетьмана Кирила Розумовського. По описі гетьманської доби автор переносить нас до наших визвольних змагань та запізнає нас з тодішніми провідниками: М. Грушевським, Скоропадським, Петлюрою, Петрушевичем і деякими подіями того часу. Монтаж „Історія України в образках" закінчується подіями в Україні під час другої світової війни і геройчною постаттю командира прославленої УПА — генерала Т. Чупринки-Шухевича.

Зміст оповідань і кольорові образи на екрані приковували увагу присутніх на залі. Оповідання до кожної прозірки були короткі, ясні і зрозумілі. В одній і чверть години автор дав лекцію історії України від найдавніших до найновіших часів. По висвітленні відбулася дискусія.

Під час дискусії забирали голос редактори „Америки" п. Л. Шанковський і п-і І. Пеленська, редактор Н. Вайда, інж. Вакуловський, професор Меґик — директор Української Мистецької Студії й інші. Завваги дискутантів були речеві і конструктивні. Вони звернули увагу авторові, що він замало присвятив уваги трипільській культурі, та що не було синхронізації деяких подій України. Зміст оповідань до кожної прозірки не був критикований. Що до самих образів-прозірок, чи вони технічно були добре виконані, присутні не зробили своїх завваг. Були тільки побажання, щоб деякі події історії України доповнити більшою скількістю прозірок. Однак найцікавішу замітку підніс проф. Меґик, який сказав, що праця, яку приготовив п. Іван Струк, повинна була бути видана 12 чи 15 літ тому, бо образове представлення історії України має велике виховне значення. Присутні прихильно прийняли перше висвітлення монтажу „Історія України в образках".

По дискусії автор подякував дискутантам за їх цінні завваги й обіцяв, що він візьме їх під увагу під час викінчення праці. При цім додав, що „Історія України в образках" представляє найважніші події в історії України, тому з технічних оглядів не можна було представити її в хронологічному порядку на одногодинній лекції. Автор обіцяв монтаж доповнити деякими прозірками.

Як педагог, можу додати, що п. Іван Струк вив'язався добре зі свого завдання. „Історія України в образках" оперта на науково історичних джерелах. Історичні постаті і події України автор представив в найкращому світлі. Крім того він уникав пропаганди і партійної тенденційности. Я можу зробити тільки один закид, що „імпресаріо" п. І. Струк не дорівнює продуцентам фільмів Голливуду під технічним оглядом, бо деякі прозірки в його праці могли бути кращі. Але тут слово можуть занятии Шкільна Рада, УККА, мистці і наше громадянство, як це сказав під час дискусії меценас д-р М. Рибак.

„Історія України в образках" має ту добру прикмету, що її можна вложити в короткому часі і для учнів нижчих і вищих кляс. З цього монтажу учитель чи викладач історії України може добирати собі матеріял, який бажав би дати на лекції історії.

Праця п. І. Струка під оглядом виховним має велике значення, і її можна з успіхом висвітлювати в українських школах і по організаціях. І родичі можуть представити своїм дітям світлі події України при помочі „Історії України в образках.

В. В.

Проф. Ярослав Білінський в Дітройті

(Наукова Конференція в Університеті Мішіґену)

Автор монументальної праці п.н. „Друга Совєтська Республіка: Україна після Другої Світової Війни", що появилася ще 1964 року у Видавництві „Ратґерс Юниверситі Прес", мало відомий українській публиці, але користується він великим авторитетом і повагою в американських і не американських наукових колах, особливо в ділянці політичних наук. Вихованець університетів Гарварду, де він здобув свій титул маґістра, і Прінстону, де одержав титул доктора в ділянці політичних наук, Ярослав Білінський, після кількох років професорування в Ратґерському Університеті уже кілька років працює як професор політичних наук при Державному Делаверському Університеті в містечку Ньюарк, Делавер.

В замітці до згаданої вище праці д-ра Я. Білінського (539 сторінок великої вісімки, з того замітки, з широкими документальними даними, бібліографією і показником займають 228 сторін), читаємо, що „Ярослав Білінський є американський громадянин, народжений в Україні, одержав усю свою вищу освіту в ЗСА. Його книжка є продуктом 10-літніх студій про Україну, половина з того часу як „андерґредюейт" у Гарварді і половина як повний студент у Принстоні, де він здобув титул доктора філософії. Більшу частину своїх дослідів для написання книжки міг він виконати завдяки стипендіям Penfield Traveling Scholarship Пенсильванійського Університету та Російського Дослідчого Центру Гарвардського Університету. Д-р Я. Білінський публікував праці в американських, англійських, німецьких журналах і є автором праці „Перспективи совєтської молоді" (1960). В тій же замітці, Merle Fainsod, авторитет у ділянці політичних наук і директор Російського Дослідчого Осередку при Гарвардському Університеті, коротко схарактеризував працю Я. Білінського: „Обережно документована аналіза, яка кидає велике світло на природу українського націоналізму та совєтської політики в Україні".

В міжчасі, проф. Ярослав Білінський написав цілу серію інших наукових праць, в яких переважає українська тематика, особливо національно-політичні та соціяльно-економічні моменти.

Виступ проф. Я. Білінського в Дітройті 16 травня 1970 р. у Вейнському Державному Університеті був випадковий. Він фактично був активним учасником наукової конференції, яку влаштував Університет Мішіґену (Енн Арбор), Осередок Російських та Східньо-Европейських Студій, в днях 13-15 травня на тему: „Вплив Східньої Европи та Західніх територій СССР на совєтське суспільство". Тема доповіді д-ра Я. Білінського була: „Інкорпорація Західньої України та її вплив на політику і суспільство совєтської України". Праця-доповідь проф. Я. Білінського має 79 сторін машинопису і є дуже старанно документована всіми доступними йому джерельними матеріялами. Випадково довідавшися про цей виступ, я запросив його виголосити, після конференції в Енн Арборі, цю саму доповідь в скороченій, сумаричній формі, для української громади в Дітройті. Професор дав на це згоду, а Товариство Українських Ґрадуантів Дітройту і Віндзору перебрало опіку над виступом. Виступ проф. Я. Білінського відкрив і провадив ним, з рамени Т-ва Українських Ґрадуантів, середньошкільний учитель Остап Квітковський.

На рефераті було дуже мало старшого громадянства, зате більше, як це звичайно в таких випадках буває, середньошкільної та університетської молоді.

Доповідь проф. Ярослава Білінського в Дітройті (буде надрукована в збірнику про Наукову Конференцію при Університеті Мішіґену в Енн Арборі) була дійсно на висоті. Завдання д-ра Я. Білінського було не найлегше: він говорив прекрасною українською мовою, перекладаючи рівночасно і скорочуючи свою доповідь з англійського тексту. (Батьки проф. Я. Білінського походять із східньої частини України, а він виростав спершу на Волині, опісля в корінній Польщі, бо батьки його залишилися поза межами сов. України після програ нашої визвольної війни 1918-21 рр.).

Після доповіді відбулася коротка речева дискусія в українській і англійській мовах.

У доповіді проф. Ярослав Білінський ствердив, що прилучення до сов. України при кінці 1945 р. приблизно 9 мільйонів українців із західніх українських земель із територією 110 тисяч квадратних кілометрів, мало і мусіло мати не абиякий вплив на життя українців і взагалі всіх жителів Української ССР. Зближення двох віток того самого народу, їх амальґамація і „перетоплення" в одну національну цілість, під тією самою соціяльно-політичною та культурно-економічною диктаторською системою не відбулося без болів. До речі, процес інтеґрації ще не закінчений. Але останні події в Україні (і тут професор Я. Білінський дуже щедро користувався так офіційними совєтськими джерелами, як і найновішими матеріялами-документами нелеґально перепачкованими з України, як „Лихо з розуму" В. Чорновола, „Інтернаціоналізм чи русифікація" І. Дзюби та ін., багато з них незнаних ще широкій українській публиці) недвозначно вказують на те, що цей процес інтеґрації завершується і що українська нація на всіх її землях в так зв. УССР віднаходить свою спільну національну ідентичність.

Тему своєї доповіді проф. Я. Білінський розглядав у таких ділянках: економічній, виховній, релігійній, соціяльній, культурно-політичній. Найбільше уваги присвятив національно-політичним процесам в національно політичній ділянці, інтеґраційний процес був і ще є до певної міри найтяжчим. На перепоні до повної і скорої національної інтеґрації стояла не тільки дещо відмінна ментальність східніх і західніх українців, але свідома імперіяльно-русифікаційна політика Москви, яка намагалася і далі намагається не допустити до розквіту і розросту українського націоналізму, себто до виплекання ідеалу української національно-політичної самостійности. Але і в цій ділянці обидві вітки українського народу находять спільну мову й плятформу для спільної дії. Свої висновки проф. Я. Білінський ілюстрував багатющим джерельним матеріялом.

На основі джерельних даних доповідач прийшов до висновку (хоч деякі його колеґи на конференції в Енн Арборі не дуже погоджувалися з його тезою), що „після деяких прелімінарних, обмежених обмінів між західніми українцями і східніми в 19 столітті, як також у міжвоєнний період, та після більш інтенсивної виміни думок і людей в останніх двадцятьп'ятьох роках, виглядає, що тепер народжується дійсна синтеза між двома частинами України, яка маніфестується хвилею широкорозповсюджених арештів, політичних судів та демонстрацій у 1965-66 рр. Майбутні історики зможуть ствердити та детально документувати вклад Західньої України в політичний і культурний розвиток України; зростання в одно (тіло) двох частин відбувається на наших очах".

Тезу про національно-політичне дозрівання в Україні, чи ліпше тезу, що національне питання в СССР є і буде одним із основних факторів, який рішатиме про дальшу долю цієї нової московсько-большевицької імперії піддержав на Конференції в Енн Арборі і проф. Бавм, один з найбільших знавців марксизму, відомий соціолог, який жив і діяв у Польщі аж до 1968 р., коли то Гомулка вирішив позбутися цієї мудрої і впливової людини й насильно „виемігрував" його до Ізраїлю. Тепер цей професор викладає на університеті в Тель-Авіві.

Мабуть буде на місці сказати тут, що в науковій конференції на університеті в Енн Арборі брали участь біля 20 професорів не тільки з різних американських університетів, але із Оксфорду (Англія), Тель-Авів (Ізраїль та інші. Цю конференцію підготовляли приблизно 2 роки й одним з головних її організаторів був професор історії з Університету Мішіґену в Енн Арборі — українець Роман Шпорлюк.

Д-р Денис Квітковський

Відбулось засідання Представництва ОПЛДМ у ЗСА

Ню Йорк. — Через переобтяження обов'язками, до складу Головної Управи Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, у Торонті не ввійшла відома письменниця і поетка Леся Храплива, яка до з'їзду довший час виконувала обов'язки діючого голови Об'єднання. На останньому з'їзді ОПЛДМ головою Гол. Управи обрано ред. Богдана Гошовського, із ЗСА до Управи ввійшов Л. Полтава, а п-і Леся Храплива погодилась працювати далі в ролі консультанта, зокрема при Представництву ОПЛДМ у Ню Йорку. При Представництву є книжкова Станиця, що має, дотепер біля 1.500 книжок для дітей і молоді. До складу Представництва входять також: п-і Стефанія Нагірна, як референт членів Прихильників ОПЛДМ у ЗСА та п-і Катря Червоняк з молодого покоління, яка займається акцією „Серце і Книжка" — розсиланням дарованих примірників з рамени ОПЛДМ для дітей у країнах з низькою валютою.

На засіданні Представництва ОПЛДМ у ЗСА 26 травня в УЛМКлюбі кожний із співпрацівників подав інформації про свій відтинок праці. Із звітів відомо, що Представництво на ЗСА підшукує більшого приміщення для книжок та людини, яка за скромну оплату могла б провадити книжковий магазин ОПЛДМ — Станицю в Ню Йорку. Доки це буде зреалізовано, справами Станиці далі займається п-і Леся Храплива; покищо не замовляться нових видань із Централі ОПЛДМ у Канаді, бо немає де складати книжок, ані кому їх пакувати-розсилати. Однак, ще є велика кількість наявної літератури в Станиці при Укр. Народному Домі на 2-ій евню, для дітей і молоді, і Представництво прохає організаторів таборів для молоді всіх організацій замовляти там книжки для Осель і Таборів, на Оселі всіх братських Союзів та на приватні відпочинкові оселі й доми. Членів-прихильників ОПЛДМ у ЗСА, які платять річно лише 2 дол. вкладки, є понад 250 осіб, з них 160 осіб уже вплатили вкладку, підтримуючи так Об'єднання матеріяльно. Бажаючі стати Членами - Прихильниками ОПЛДМ у ЗСА можуть писати до п-ні Стефанії Нагірної, на адресу: Mrs. Stephania Nahirna, 50-16, 63th St. Woodside, N. Y. 11377. Члени - Прихильники одержують інформаційні Бюлетені ОПЛДМ, щоб бути в курсі праці Об'єднання, якому вони допомагають у нелегких змаганнях за душу українських дітей. На адресу п-і С. Нагірної прохається надсилати також пожертви на ОПЛДМ. Акцією „Серце і Книжка" займається член Представництва п-і Катря Червоняк. Вона провадить картотеку й облік усіх пожертв від громадянства на фонд безкоштовного, дарункового розсилання видань ОПЛДМ для дітей і молоді до Бразилії, Арґентини, Параґваю, Франції, Німеччини й Австрії — для дітей бідних залишенців, і кількох ін. країн. При кожному пакунку-подарунку подається адреса жертводавця, який уфундував той пакунок своєю фінансовою пожертвою. З різних країн надходять зворушені подяки. Тепер у фонді акції „Серце і Книжка" є лише кілька долярів, а запотребувань вже є на кілька сотень долярів. Ред. Л. Полтава поінформував членів Представництва про сім випусків ОПЛДМ для дітей і молоді в 1969 р. та підготову нових видань, про намагання большевиків „затопити" українську вільну спільноту своїми виданнями із зросійщеним правописом, червоними кличами, ідеями Леніна, протягуваними навіть у зовні безневинних малюнках для найменших, з рамени В-ва „Веселка" в окупованому Києві. Представництво ОПЛДМ у ЗСА намірене й далі, у тісній співпраці з Головною Управою Об'єднання, працювати в міру можливостей, надзвичайно обмежених через нестачу фондів та подивугідні прояви байдужности частини Організацій і частини громадянства до української дитячої і молодечої національної літератури — однієї з найголовніших підстав виховання українських дітей в рідному дусі поза Україною.

Новий професіоналіст

Із приємністю реєструємо нашого молодого фахівця-лікаря. Юрій Процик, син Надії (з сім'ї о. Склепковича із Замочка, який згинув на засланні), і д-ра філ. Володимира Процика, народився в Німеччині, звідки після побуту в переселенчім таборі в Реґенсбурзі прибув із батьками до ЗСА.

Д-р Юрій Процик

Жив у Віллімантику біля Гартфорду, а згодом перенісся з батьками до Чикаґа, де закінчив українську початкову школу св. о. Николая і гімназію св. Ігнатія та здав з відзначенням матуру з українознавства.

Предметичні студії відбув Юрко похвально, в приспішенім часі (3 роки) на університеті Нортвестерн в Еванстоні, а диплом доктора медицини одержав в червні 1970р. на Іллинойськім університеті в Чикаґо.

Як студент брав він активну участь у спорті в тенісовій групі Т-ва „Леви", був зразковим пластуном на протязі кількох років, а в останнім часі стояв на чолі місцевої студентської Медичної Громади, яка існує при Укр. Лікарськім Т-ві Північної Америки. Тепер д-р Юрій Процик почав шпитальну практику у Чикаґо, у Веслі Меморіял Госпітал, а опісля задумує спеціялізуватися у внутрішній медицині.

Бажаю молодому докторові успіхів і в будучій його кар'єрі та Божого благословення.

А Вам, Дорогі Батьки, щиро ґратулюю, що допровадили свого сина до наміченої мети.

Д-р Павло Пундій

Срібний ювілей п-ства Сосновичів з Обурну, Н. Й.

Марія і Лев Сосновичі

25-річчя вінчання п-ва Марії і Лева Сосновичів відбулося в Обурні, Н. Й., 13-го червня заходами їхніх дітей.

Понад триста гостей, рідних, приятелів і знайомих своєю присутністю звеличали Ювілятів. О. митрат д-р Василь Кушнір з Вінніпеґу, голова КУК, о. Михайло Горошко, парох Керґонксону, о. монс. Василь Середович, парох Сиракюз, та о. Іван Сквілер, парох української католицької парафії в Обурні, спільно відслужили Св. Літургію в намірені Ювілятів, на якій співав церковний хор під керівництвом п. П. Дляботи.

Спільне прийняття відбулося в Українському Народному Домі, на якому тостмайстром був д-р Микола Ю. Богатюк, голова Відділу УККА в Сиракюзах. Він згадав про віддану громадську працю інж. Лева Сосновича, містоголови Відділу УККА в Сиракюзах.

О. митрат В. Кушнір, який вінчав п-во Сосновичів 25 років тому у Вінніпеґу, підкреслив їхню активну працю для української громади і Церкви в Канаді. Своїх колишніх парафіян щиро вітає о. шамб. В. Середович, а о. М. Горошко говорив про їхню довголітню тісну співпрацю ще в Канаді в організуванні української молоді, про працю Ювілята з сен. Павлом Юзиком та про активну участь у громадському житті Обурну; про зорганізування української радіопрограми та культурного центру для молоді.

Від громади Обурну Ювілятів вітав п. Я. Коваль, а від місцевої радіостації екзекутивний директор її п. Фордгам. У привітаннях усі вирізнювали п-і Марію як прикладну маму і дружину.

З нагоди Срібного Ювілею Ювіляти одержали окреме Папське благословення та побажання від Архиєпископа Івана Бучка з Риму. Панство Сосновичі переїхали з Канади в 1961 р до Сиракюз, де інж. Соснович є власником будівельного підприємства. Ціла родина є членами Українського Народного Союзу.

Мотря К. Богатюк

ВНЕСКИ ТА ПОЖЕРТВИ ДЛЯ УВАН У ЗСА

Подаємо другий список жертводавців за 1969 рік, в додаток до першого, що був поміщений в газеті „Свобода" ч. 78 за 2 травня 1970 р.

По $ 20. Олекса Антипів, Дітройт; Іван Бакало, Бруклин, Н. Й.; Петро Вовк, Ню Йорк; М. Галів, Ню Йорк; Дам'ян Горняткевич, Ню Джерзі; М. Гнатюк, Індіяна; В. Гриньох, Ню Йорк; Докія Гуменна, Ню Йорк; Іван Дубровський, Сільвер Спрінґ; Роман Ільницький, Ню Йорк; Володимир Кедровський, Ню Джерзі; Алла Кіпа, Ню Йорк; Мирослав Колтунюк, Н. Й.; Д. Кузик, Трентон; Георг Логин, Канада; Олена Несін і Михайло Несін, Н. Й.; Юхим Нещадименко, Н. Й.; Василь Пасічник, Дітройт; Мирослав Прокоп, Н. Й.; Антін Процьків, Н. Й.; М. Процьків, Делавер; Василь Приходько, Мишиґен; Юрій Перхорович, Бруклин, Н.Й.; Тво Прихильників УНРади, Н. Й.; Ростислав Сочинський, Бруклин, Н. Й.; Нікіта Чигрінців, Каракас, Венесуеля.

По $ 18.50: Микола Степаненко, Сільвер Спрінґ, Мериленд.

По $ 15: П. Андрусів, Філядельфія; Віталій Білинський, Ірвінґтон, Н. Дж.; Богдан Бойчук, Петро Парк, Н. Й.; Оксана Воскобійник, Філядельфія; Микола Дейчаківський, Клівленд; Зосим Дончук, Філядельфія; Мирон Заклинський, Н. Й.; Макар Каплистий, Па.; Константин Клепачівський, Ілл.; Єпископ Андрій Кущак, Н. Й.; Михайло Мартиненко, Н. Й.; Мацько Фунерал, Сиракюз; З. Мельник, Сінсінаті; Наталія Осадча-Яната, Н. Й.; Михайло Пежанський, Н. Й.; Яків Стирко, Н. Й.; Остап Стромацький, Алабама; Аркадій Тратчук, Н. Й.; М. Хархаліс, Торонто; Семен Чалишев, Вейн, Па.; Яків Шевченко, Н. Й.; Е. Яремко, Філядельфія.

По $ 12: М. і О. Мельник, Сан Франсіско.

По $10: Віктор Андре, Н. Й.; Вадим Андрієвський, Бронкс, Н. Й.; Олекса Антипів, Дітройт; Сергій Бабилевич, Ню Джерзі; Оксана Бабіюк ,Н. Й.; Володимир Бакум, Н. Й.; Петро Біланюк, Дітройт; Євдокія Блавацька, Філядельфія; Галина Бодарева, Танефлай, Ню Джерзі; І. Боярський, Бронкс, Н. Й.; Олександра Бражнік, Н.Й.; Ярослав Букачевський, Ню Джерзі; С. Булак, Торонто; Федір Бульбенко, Бруклин, Н. Й.; Володимир Бусяк, Н. Й.; Іван Бутко, Н. Й.; Лев Биковський, Денвер; Василь Витвицький, Дітройт; Людмила Волянська, Н. Й.; Михайло Гайда, Масс.; Іван Гаєвський, Н. Й.; Анатоль Гак, Філядельфія; Орест Гладкий, Н. Й.; Бернард Гадовський, Каліф.; Теодор Гринів, Н. Й.; Михайло Гринішак, Ню Джерзі; Микола Громницький, Сан Франсіско; Людмила Грицак, Ню Джерзі; Ольга Гудзовська, Н. Й.; Г. Ґелета, Меріленд; Йосип Дашкевич-Даркевич, Коннектикат; Ніколай Демцо, Вашинґтон; П. Демидович, Н. Й.; Олександер Діберт, Каліфорнія; Василь Діберт, Мериленд; Іван Дзівак, Філядельфія; Валентина Дзюбинська, Чикаґо; Данило Дмитренко, Н. Й.; Павло Дубрівний, Ню Джерзі; Ольга Дядинюк, Ню Джерзі; Адам Енгель, Н. Й.; Дмитро Ерстюк, Рочестер; Михайло Ждан, Н. Й.; Андрій Забігайло, Кентакі; Василь Завітневич, Н. Й.; Іван Замша, Н. Й.; Ярослав Зубаль, Па.; Тетяна Іваницька, Н. Й.; Федір Капуста, Н. Й.; Г. Кафтан, Н. Й.; Павло Карпишин, Сиракюз; Людмила Кей, Чикаґо; Оксана Климович, Н. Й.; Роман Коваль, Рочестер; Тарас Козбур, Каліфорнія; Олександер Козловський, Ню Гейвен, Конн; Осип Комарницький, Рочестер; І. С. Коропецький, Ню Джерзі; Федір Корсун, Філядельфія, Олексадер Корсунський, Міннесота; Святослав Клюфас, Сиракюз; Константин Косенко, Н. Й.; Володимир Котенко, Чикаґо; Ігор Коцур, Мишиґен; Ада Кулик, Вашинґтон, Д. К.; Степан Кулик, Н. Й.; Дмитро Кулинич, Н. Й.; Іван Кучеренко, Сиракюз; Микола Кушніренко, Вашинґтон, Д. .К; М. Лебедь, Н. Й.; Володимир Левицький, Філядельфія; А. Лібацький, Н. Й.; Михайло Логаза, Сиракюз; О. Ломацький, Мериленд; Леонід Лиман, Н. Й.; Роман Маланчук, Н. Й.; Юліян Манастирський, Дітройт; Михайло Марків, Па.; Осип Марусяк, Філядельфія; Петро Матула, Мериленд; Теодор Мацьків, Огайо; Зінаїда Мацик, Н. Й.; Юрій Мацик, Н. Й.; Петро Меґик, Філядельфія; Мирослав Мельник, Огайо; Теодор Мирошніченко, Н. Й.; Н. і М. Михалевич, Мінн.; Володимир Михайлів, Н. Й.; Атанас Милянич, Н. Й.; Аделя Мирошніченко, Н. Й.; Юліян Мовчан, Огайо; Петро Мосюк, Ілл.; Володимир Мосюра, Н. Й.; Л. С. Назаревич, Н. Й .; Іван Назаркевич, Н. Й.; А. Наклович, Кал.; Іван Несенюк, Н. Й.; Митрофан Нешта, Н. Й.; Павло Нікішин, Масс.; Д. Ніколенко, Масс.; Нестор Новірський, Н. Й.; Іван Новосівський, Н. Й.; Остап Олесницький, Ню Джерзі; М. Олійник, Н. Й.; Йосип Оришкевич, Н. Й.; Михайло Паламар, Філядельфія; Оксана Панаєюк, Філядельфія; Іван Панчак, Мишиґен; Кость Паньківський, Н. Й.; Ольга Пельц, Н. Й.; Нестор Пінковський, Н. Й.; Зоя Плітас, Торонто; П. Плюйко, Філядельфія; Іван Подюк, Сиракюз; Семен Погорілий, Н. Й.; Олекса Повстенко, Вашинґтон, Д. К.; Євген Пизюр, Мо.; Віктор Пилипенко, Каліф.; Татіяна Приходько, Н. Й.; Оксана Радиш, Н. Й.; Борис Ржепецький, Н. Й.; Богдан Романенчук, Н. Й.; Йосип Ронщ, Канада; Михайло Росцішевський, Н. Й.; Юрій Самусенко, Ню Джерзі; Дан Санчук, Каліф.; П. Сахневич, Н. Й.; о. Артем Селепина, Ню Джерзі; М. Семенець, Каліф.; Валентин Сімянцев, Вашинґтон, Д. К.; Микола Скиба, Ню Джерзі; Александер Скоп, Каліф.; Анатолій Смогоржевський, Ню Джерзі; Євген Стецьків, Н. Й.; Михайло Ступка, Н. Й.; Василь Танасійчук, Н.Й.; Любина Терещенко, Н .Й.; Олександер Тімошенко, Вашинґтон, Д. К.; о. Іван Тиячук, Н. Й.; Степан Тимків, Мер.; Богдан Томків, , Н. Й.; Зіновій Туркало, Н. Й.; М. Турянський, Чикаґо; Йосип Федорика, Ню Джерзі; Олександер Філіпович, Мінн; Роман Форостина, Ню Джерзі; о. Л. Форостівський, Огайо; А. Худяк, Дітройт; Джозефіна Чиж, Н. Й.; Микола Чорний, Н.Й.; Ярослав Чупак, Ню Джерзі; Сергій Швайковський, Н. Й.; Люба Шевчук, Н. Й.; В. Шиппманів, Чикаґо; Петро Шинкар, Філядельфія; Микола Шпетко, Н. Й.; о. Павло Шпірук, Сиракюз; Олександер Шудрий, Ню Джерзі; Теодор Юревич, Н. Й.; Віктор Яворський, Ню Джерзі.

По $ 5: П. Андрусів, Філядельфія; Павло Бабяк, Чикаґо; Юліян Бачинський, Н. Й.; Б. С. Бедрій, Нюарк; Сергій Бервицький, Н. Й.; Любомир Белов, Н. Й.; Володимир Бойко, Балтімор; Олександра Бондаренко, Інд.; Теодосія Брукович, Філядельфія; Роман Будзяк, Дітройт; А. Вук, Ню Джерзі; Володимир Бутенко, Н. Й.; Роман Войтович, Сиракюз; О. Галій, Сиракюз; Йосиф Гарасимяк, Н. Й.; Іван Гвозда, Сиракюз; Дмитро Герчанівський, Дітройт; М. Гнатик, Інд.; Марія Головинська, Філядельфія; Іван Гончаренко, Нюарк; Андрій Гончаренко, Нюарк; Грабовський, Н. Й.; Ярослав Гриневич, Н. Й.; Євстафій Грушецький, Катерина Грушецька, Сиракюз; Д. Гусяк, Н. Й.; Ольга Дядинюк, Ню Джерзі, Микола Дяченко, Сиракюз; Богдан Козак, Конн.; О. Колісніченко, Мінн.; С. Костик, Н. Й.; М. Костирко, Каліфорнія; Ольга Котсевалов, Н .Й.; Остап Кузик, Ню Джерзі; Олександер Левицький, Філядельфія; О. Макогін, Клівленд; Павло Маляр, Сиракюз; Олександер Мельниченко, Н. Й.; Ілько Мичгаль, Сиракюз; Михайло Назар, Сиракюз; Омелян Омецінський, Рочестер; Григорій Омелян, Сиракюз; Григорій Орендаренко, Сиракюз; М. Осідач, Н. Й.; Парафія УАПЦ св. Володимира в Лон Анджелеєі; Орест Павлюк, Ню Джерзі; Юліян Павлишин, Мінн.; Павло Паньків, Н. Карл.; Микола Перчилин, Па.; Ольга Перхорович, Н. Й.; І. Піндус, Сиракюз; Анна Поліщук, Канада; Рева, УПЦ в ЗСА; Володимир Ревюк, Сиракюз; Роман Рейнарович, Н. Й.; Олександер Рішай, Лон Аджелес; Яків Сененко, о. Василь Середович, Сиракюз; Анна Статнікова, Н. Й.; Микола Тарасюк, Трентон; Федюк, Ню Джерзі; Фенцор, Сиракюз; Олександер Хом'як, Сиракюз; Ярослав Ціюк, Філядельфія; Д. Цимбал, Н. Й.; М. Чайківський, Масс.; Д. Чиж, Н. Й.; Левко Чумак, Сиракюз; Ігор Шевченко, Сіяттел; Ширский, Ню Джерзі; Е. Яремко, Філядельфія; Валентина Ярмоленко, Міннесота.

Управа Української Вільної Академії Наук у ЗСА та Управа Фундації Академії висловлюють сердечну подяку всім жертводавцям, які своїми внесками та пожертвами підтримали діяльність Академії в 1969 році.

Віримо і сподіваємось, що всі члени та прихильники Української Вільної Академії Наук і в 1970 році підтримають Академію.

Внески та пожертви для Академії мають податкові пільги (Текс Екземпт).

Внески та пожертви просимо надсилати на адресу:
The Ukrainian Academy
of Arts and Sciences
in the US Inc.
206 West 100 Street,
New York, N. Y. 10025.

Новий хор в Нюарку, Н. Дж.

15 березня Дівочий хор в Нюарку брав участь в Академії в честь Т. Шевченка. Про програму Академії не буду писати.

Моє слово звернено в сторону дівочого хору „Молода Трембіта" в Нюарку. Гурт українських дівчат-ентузіясток в числі понад 60 виповнив прогалину, яка повстала по розпаді „Трембіти". Вони своєю впертістю і посвятою вивчили репертуар і виступили з ним перший раз на Академії в честь Т. Шевченка під диригентурою молодого енерґійного диригента проф. музики Бориса Садовського. Пишу енерґійного тому, що відважився по одній пробі перед виступом — диригувати хором на Академії. Дівочий хор відспівав вміло пісні: „Учітеся, брати мої" „Садок вишневий" — Гайворонського. Як хор появився на сцені, оплески не вгавали, бо громада вітала щиро новий хор, а батьки, матері, дідусі і бабусі вітали своїх дочок і внуків.

Хористки — образ краси. Очі усміхнені, сяють радісно, горда їх постава говорить громаді, що Україна живе, що творчий дух її діє.

Дорогі дівчата! Вітаю вас із невимовною втіхою. Вітаю вас на порозі твердої народньої праці. Будьте горді із української народньої пісні. В ній криється неописана краса. Вона широка, як степ розлогий ,а глибина її, як хвилююче море.

Ідіть вперто вперід із піснею на устах та дивуйте нею і чужі народи. Хай Бог вас криє своєю ласкою, бо праця, яку ви двигнули Богу мила, це праця для свого поневоленого народу.

Звертаюсь до вас з проханням. Придержуйтеся точности. Тим допоможете своєму диригентові в його праці. Будьте слухняні і терпеливі — а доконаєте великого діла.

Завершенням цього всього являється вперта на своєму шляху панна Оксана Ференс, яка змагає до того, щоб цей хор не поступився іншим у свойому змагу — під вмілим проводом пана Бориса Садовського. Хай Бог помагає!

С. Король

Прем'єра нової оперети „Чародійна Сопілка"

Вчитель співу й музики в парохіяльних школах у Дітройті, п. Богдан Сарамаґа, заслужений організатор, композитор і диригент вдатних імпрез нашої молоді, влаштованих для громадянства, — познайомившись із скриптом нової п'єси-казки „Чародійна Сопілка", якої автором є сл. п. Ярослав Барнич, що встиг перед смертю довести тільки частково до 2-ої дії, а другий автор, Леонід Полтава, доповнив її текстами для пісень та ще третьою дією, — взяв її, як основу для своєї музичної п'єси. Він змінив подекуди текст оперети, залишивши фабулу, і передовсім заповнив її співом і музикою, так, що „Чародійна Сопілка" стала цілевечірньою, дитячою оперетою. Щоправда — музичним автором усіх пісень у цій оперетці, є відомий композитор В. Овчаренко, але з його пісень Б. Сарамаґа прийняв три, вставив одну, авторства Р. Купчинського, додав своїх пісень власного тексту та музики.

На програмах зазначено: текст Я. Барнича і Л. Полтави, музика Б. Сарамаґи і В. Овчаренка. Сл. п. композитор Ярослав Барнич написав також деякі музичні уривки, і велика шкода, що невблаганна смерть не дозволила йому закінчити твору.

„Чародійна Сопілка" в такій редакції була вперше виставлена в днях 25 і 26 квітня 1970 р. в шкільній авдиторії парохії Непор. Зачаття, з участю 20 молоденьких виконавців, 44 танцюристів, 24 музикантів і понад 100 осіб хору, що сидів за оркестрою перед сценою, а тільки група їх появлялась на сцені. Всі вони під музичним і сценічним проводом проф. Б. Сарамаґи і вчительки балетної школи Мотрі Макар, яка із своїми 9-ма танками усіх тих „грибків", „мавок", „квітів", „світлячків" та гуцульських танків, була дібраною партнеркою Б. Сарамаґи, — виявились талановитим і гідним ансамблем.

Коротенько про фабулу оперети: В Карпатах (у Я. Барнича і Л. Полтави було в чернігівських лісах) вибрався гурт дітей в ліс за грибами. Відспівавши (з хором) „Чи знаєш ти" і „Ми прийшли грибки збирати" і перекинувшись жартами, в яких хлопці радили дівчатам, щоб вони грибів назбирали, а вони посмажать їх і зі смаком з'їдять, розбрелись по лісі, проспівавши перед тим „О Бескиди мої". На сцену забігають „грибки" (Р. Біла, Х. Головка, В. Петращук, І. Коссак і М. Майструк) і виконують танок, а відтак обговорюють тривожні вістки, що їх підслухали. Ідуть лісом „Лікар" (Д. Труш) з двома слугами (Д. Ковалик і Я. Сорока) які шукають „сміх-трави", що має чародійну силу розвеселяти найсумніших людей. Вона їм потрібна для сина дідича-багатія (за першою редакцією-оригіналом — казкового королевича в Україні, Похмурого, що ладен дати найбільшу нагороду за цю чародійну силу. Це почула Килина (Д. Крива), мати Ольги (Х. Стасів), мачуха Ганнусі (А. Никифоряк), яку ненавидить, бо вона гарніша за Олю, й за нею хлопці більше упадають. У Килини плян готовий, як її позбутись. Коли з'явилась Оля, бідкаючись, що самі трійливі гриби трапляються, мачуха нагримала на неї і веліла піти в густий ліс, а коли та пішла, то сказала своїй Олі: „Тепер втікаймо, вона дороги не знайде, там зацікавляться нею „мавки" та „світлячки", заманять в мочари і вона там загине". Вони втекли, а на сцену вискочили „грибки", щасливі, що вирвались з рук „грибоїдів", і до них прилучуються „квіти" (П. Собків, Л. Прийма, О. Стеткевич, Х. Патерин, Л. Серафин, А. Михалович, Г. Киба, Д. Янів, Х. Флюнт й І. Чикаловська), всі в барвистих капелюшках, і спільно заводять з „грибками" веселий танок. Тим часом повернулась Ганнуся. Вона молиться до Богородиці, щоб заопікувалась нею, сиротою. У цю хвилину оточують її „мавки" (О. Дужа, М. Король, Х. Ворик і Д. Груник) та „світлячки" (А. Шулик, Л. Серафин, В. Перцович, Р. Кручак, М. Феденко, Л. Одинець, Х. і Л. Богай) й танцями і музикою манять її піти з ними в ліс. Та нараз стає перед нею „Лісова бабуся": „Не йди за ними!" — гукає. Вона підслухала, що її мачуха затіяла. Бабуся нею заопікується. Три роки буде в неї добре Ганнусі, а коли відійде, то дасть їй таємну нагороду.

У 2-ій дії — минуло 3 роки, на які взяла Ганнусю „Лісова бабуся" (Б. Захарів), де була вона щаслива, проживаючи ще й з котиком, песиком і зайчиком. Вона не хотіла б іти від бабусі, але та обстоювала, щоб Ганнуся таки пішла в світ, а „чародійна сопілка", яку дістане від неї, дасть їй щастя. І вона оповіла історію цієї калинової сопілки, яка одна з-поміж багатьох має таємну прикмету: тільки притулити до уст і подути щось веселе, вона грає сама так, що всім стане на душі весело. А якщо схоче чогось сумного, то хай це задумає, а сопілка зачне такої сумної, що всі грішники каятимуться за гріхи.

Ганнуся заграла наперед веселої, а потім ще сумної, так, що прибіг „Вовк" (Б. Винарчук), що визнав усі свої гріхи, а потім „Лис" (В. Величковський), що теж визнав усе, що обтяжувало його совість. Щаслива Ганнуся припала до бабусі, дякувала їй та випросила дозволу, щоб привести своїх подруг і зробити прощання. Коли вона пішла кликати їх, то до бабусі зайшли той сам „Лікар" і два службовці питатись про „сміх-траву". Але довідавшись про Ганнусю і її „чарівну сопілку", якою вона може розсмішити сина дідича Похмурого, написали його адресу і благали, щоб Ганнуся чимдуж туди поспішила. Вернувшись, вони у веселому гурті співали гарну пісню „Тут зібрались", витанцьовували гуцульські танці, а хлопці до того „Аркана" пішли навприсідки, ще й бабусю взяли!

3-тя дія відбувається на Великій Україні, в дідича Похмурого (Р. Щеснюк) і в його дружини Мотрі (В. Кручак). При столі сидить завжди сумний син Данило (О. Сливка), а кімната повна гостей, що прийшли привітати сина з 16-річчям. Характерний майже акробатичний танок виконує балерина (Р. Біла), але він не звертає на неї уваги. Також не зрушили його співи Ольги, що з мамою Килиною потрапили впроситись в вітальню дідича. Навпаки, Данило ще більш посумнішав. Аж ось покоївка (О. Дужа) заповіла прихід Ганнусі, що за адресою „лікаря" прибула сюди. Тільки вона почала говорити, радістю зайнялось лице „панича". Він поцікавився її життям і вона оповіла коротко про себе, про нещасну долю сирітки в домі мачухи і про три щасливі роки в „Лісової бабусі", де вона дістала „чарівну сопілку". Данило попросив йому заграти, і тоді рознеслась веселенька пісня „Ой ду-ду . . ." Довідавшись, що перед ними стояла її мачуха, яка вмить почала каятись, дідич наказав замкнути її в тюрму, і тільки на прохання Ганнусі присудив їй три роки праці при худобі. Пані дідичева попрохала Ганнусю залишитись у них у палаті, а якщо син захоче колись одружитись з нею, то хай сам вирішить. Син сіяв щасливістю, Ганнуся вигравала тільки веселих пісень, співав хор, гості вигукували „браво" і навіть „лісова бабуся" з'явилась! Усі раділи і цілий ансамбль відспівав пісню „З поля, з моря ми прийшли . . ."

З дієвих осіб додатково назвемо: 3 дівчини — Н. Конопада, Н. Лончина і К. Григорчук, 3 парубки — З. Кузьмин, П. Василькевич і М. Прокоп. Гуцульські танці: Н. Конопада, В. Кручак, Н. Лончина, Н. Сливка, Х. Левак, К. Калинчук, Х. Стасик, А. Андращ, М. Мороз, Б. Богданович, Н. Макогін, Х. Григорчик, Н. Кривий, Б. Гречний, І. Стеткевич, Д. Кушнір, І. і О. Лаврин, та гурт співаків на сцені: І. Чепурний, Павло і Петро Василькевич, О. Брездень, П. Голуб, І. Ґулявський, М. Несторович, З. Кузьмин, Р. Лаба, Б. Винарчук і М. Прокоп.

Велике признання треба віддати авторам нової оперети, постановнику, виконавцям, як і молодій знавчині балетного мистецтва п-і Мотрі Макар за багатющий репертуар і проєкти костюмів; мистцеві П. Мусикові за прегарну декорацію Карпат (ефект пливучої ріки), М. Кавці за характеристику артистів. Про освітлення подбав Я. Петращук. Заг. провід був у руках СС Василіянок. Проф. Б. Сарамазі за кількамісячну важку працю, — найбільша похвала. Талановито передали всі свої ролі передусім, чотири найважливіші: Аня Никифоряк, Христя Стасів, Дарія Крива і Богдан Захарій, до речі — хлопець, що дуже добре грав ролю „Лісової бабуні".

Треба знати, що всіх тих майже 200 артистів, танцюристів, музикантів і хористів є учнями нижчої або вищої школи, і вони чарували впродовж двох годин численну публіку в обох днях. Не даром серед глядачів зродилась думка зафільмувати нову оперетку для дітей і молоді „Чародійна Сопілка" і пустити на екран по Америці і в інших вільних країнах.

В. Несторович

Кабінет дослідження Поділля

На зорі нашої писаної історії, на початку 9-го сторіччя Подільська волость Української Княжої Держави займала простори на Заході аж до підніжжя Карпат в ложищі ріки Дністра.

В ті часи, 900 років тому, „город" Кам'янець був опорним пунктом Подільської волости про що згадується у вірменських літописах. Тому Комітет відзначення 900-ліття м. Кам'янця мав в своєму завданню не тільки відсвяткувати цей славнозвісний ювілей, а також розпочати перманентне дослідження Всеподілля за часів до поділення його займанцями в межах визначених на мапах і плянах відомого французького інженера-картографа Бопляна.

Таке ширше, ніж звичайні програми реґіональних збірників наше подільське завдання, не обмежене тематикою й часом, продиктувало реорганізацію нашого Комітету на Управу Т-ва Подолян з Кабінетом постійного дослідження Поділля.

Президія УВАН схвалила на своєму засіданню 4-го вересня 1969 року цю реорганізацію нашого Комітету з титулом: Управа Т-ва Подолян, Кабінет Дослідження Поділля при Історичній Секції УВАН ім. Ю. Січинського, під керівництвом арх. Я. Січинського, його внука. Пленарна конференція дійсних членів УВАН затвердила 8-го листопада 1969 року цей Кабінет з Музеєм Поділля в УВАН.

Всі члени Комітету з своєю Редколеґією і всі співпрацівники як і автори-дослідники Всеподілля входять в корпорацію цього Кабінету: арх. М. Кравчук — голова, п. С. Бартко — секретар, інж. К. Туркало — заступник голови і голова Редколеґії, письм. Г. Костюк, проф. І. Губаржевський, проф. М. Величківський, проф. В. Приходько, д-р Тетяна Приходько-Солуха, п. м. Люба Шевчук, арх. Я. Січинський, ред. І. Дурбак, фінансовий референт фонду Поділля — проф. І. Замша, директор Музею УВАН — проф. В. Міяковський.

Співпрацівники і уповноважені: д-р В. Омельченко — секретар Історичної Секції УВАН, д-р І. Розгін — Централія Ілл., Америка, інж. В. Гарба — Ґунтсвілл, Ала., ЗСА, проф. М. Боровський — Вінніпеґ, Канада, інж. А. Рішай — Лос Анджелес, Каліфорнія, п. А. Пістоловський — Буенос Айрес, Арґентина, п. З. Стецюк — Якона Вікторія, Австралія.

Прикладні теми, якими започатковано в Кабінеті Дослідження Поділля:

1). Праісторія Поділля — проф. Ю. Перхович.

2) Синтетичний огляд історії Поділля з IX до XX ст. — д-р В. Омельченко.

3). Мапи і пляни Всеподілля, виготовлені інж. Бопляном.

4). Заснування Укр. Державного Університету в м. Кам'янці — інж. К. Туркало.

5). Національні риси духовости Поділля — проф. о. І. Губаржевський.

6). Природні багатства Поділля — д-р І. Розгін.

7). Народня освіта на Поділлі до 1917 року — п. А. Постоловський.

8). Інші наукові розвідки, монографії відомих визначних діячів-подолян, мемуари й ілюстрації.

Районові дослідження в Реґіональних Збірниках збагатять Бібліотеку Поділля тими новими відомостями, яких обминають або їх перекручують — в минулому й в сучасному наші українські вороги. В тому й наше завдання шукати правду для нашої Батьківщини-Поділля.

10 травня ц. р. відбувся вечір подолян в УВАН з програмою:

1. Враження з відвідин м. Кам'янця, Вінниці і Полтави, з висвітлюванням прозірок — проф. А. Горняткевич.

2. Світочі України — 30 портретів авторства маестра о. С. Кіндзерявого-Пастухова, з характеристикою і висвітленням прозірок.

3. Мистці-подоляни (спогад) — проф. Д. Горняткевич.

4. Виступ юних бандуристів, школи проф. о. С. Кіндзерявого-Пастухова.

Авдиторія сприймала кожну точку програми з цікавістю і напруженою увагою.

М. Кравчук

Вечір з пані Оксаною Безручко-Шавес

За старанням Управи 83-го Відділу СУА 17-го березня 1970 р. на ширші сходини Відділу СУА прибула пані проф. Оксана Безручко-Шавес з викладом про мистецтво музики й малярства.

Пані Шавес не є відома українській публіці і мистецьким колам, тому хочемо запізнати читачів з талановитою мисткинею малярко та піяністкою, яка також є інтерпретатором і педагогом історії мистецтва. Пані Шавес якийсь час вчила в Европі і в Бразилії, в Нюйоркському університеті і в Фарлі Дікінсон унів., а тепер є професором історії мистецтва в Монтклер Стейт Коледжі на рівні „граджуейт" і „ан'дерґраджейт". Над своєю освітою працювала в Европі і в Америці. На Колюмбійському університеті здобула магістерку, а тепер працює над докторською дисертацією.

Вона є завершеною піяністкою. Отримала нагороду Артіст в Ґріфіт Мюзік Фундації. Як талановита малярка бере участь у мистецьких виставках. За свої акварелі дістала першу нагороду в Добс Фері Вестчестер повіті, Вайт Плейнс і в Таритавні. Влітi Оксана Шавес звичайно викладає мистецтво на курсах Українознавства на „Верховині" в Ґлен Спей. Як педагог вона захоплена розвитком мистецтва змалечку. Вона рада працювати і викладати між молодшими і старшими студентами, які оцінюють культурну вартість мистецтва. Як провідник гімназистів і студентів коледжу їздить з групою 50 студентів по головних центрах мистецтва в Европі. Плянує і цього літа поїхати до Европи.

В своїм викладі вона дала короткий перегляд історії малярства і музики, ілюструючи свої інтерпретації прозірками і грою на фортепіяні. Вона вказала на важність гуманістичних наук у протилежності до панівного комерційного світу, і заохочувала матерів, щоб впливали на своїх дітей вибирати студії мистецтва. Гуманістичні науки, вона сказала, дають змогу пізнати себе і ідентифікуватися з великими культурними надбаннями історії людства. Вона освідомлюють нас про суть і значення життя і виховують моральні тонкощі душі.

Оксана Шавес пояснила пов'язаність та співвідношення між різними галузями мистецтва, а саме з їхньою цілеспрямованістю, методикою і термінологією. Головною ціллю мистецтва є ушляхетнювати життя.

Після викладу відбулася дискусія. На питання, чи можна мистця, який наслідує других, назвати справжнім мистцем, Оксана Шавес відповіла, що рідко трапляються мистці, які поривають зв'язки з минувшиною. Більшість тримає зв'язок і має коріння в минулому. Хоч мистець наслідує, проте він це робить на свій спосіб, інакше як його товариші, і цей його спосіб — це його власна творчість, його „я".

Зірка Галів

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

УСПІХ ОЛЕКСАНДРА ЧЕРЕУТИ

Олександер Череута

В червні 1970 року Олександер Череута, 15-річний студент фортепіянової кляси Галини Мирошниченко, дістав пропам'ятну золоту медалю імени Падеревського від Американської Національної Ґільди Учителів Фортепіяну. Таке відзначення признають на підставі оцінки журі після десятирічної участи в авдиціях Ґільди. Олександер Череута живе в Ірвінґтоні, Н. Дж., і є учнем другої кляси середньої школи (Гай скул). Його брат Іван також успішно студіює музику.

ЛЮБОМИР ПОПОВСЬКИЙ

Любомир Поповський

Серед вісток про молодечі успіхи наших початківців-піяністів треба відмітити Любомира Поповського учня Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, Відділ у Коговзі. Почав навчання гри на фортепіяні з кінцем 1967 р. Своїми здібностями і любов'ю до музики, пильністю й витривалістю, складаючи річні іспити по такому короткому часі перейшов на 6-ий рік навчання.

Любомир уродженець Америки, сумівець, бере участь у всіх національних святах, не забуває свого українського походження, своєї рідної мови на кожному кроці.

Батькам, Софії і Остапові Поповським, що є членами Українського Народного Союзу, належиться признання за те, що дбають про музичну освіту свого сина. Бажаємо їм діждатись ще більше втіхи та радости з його успіхів.

Ірина Заячківська

ЗБІРКА „ШЛЯХАМИ МИНУЛОГО"

Ню Йорк. — У В-ві „Новий шлях" у Ню Йорку вийшла на крейдяному папері збірка Володимира Возьного „Шляхами Минулого" — розповіді, перекази та леґенди, ілюстрована витинками з різних давніх популярних видань з історії України; з портретом В. Возьного і членів його родини. У збірці надруковані кілька розповідей з історії України спогад „Панталиха", що на Теребовельщині, „Пожар", „Хмелівка" та ін. і розповідь автора про себе. Володимир Возьний походить з Поділля, працював молочарем в Ужгороді, переселився в 1924 р до Мехіко, а потім скоро до ЗСА; відомий, як жертводавець: 1,000 дол. на ФКУ, 2,000 дол на книжку „Теребовельська Земля". На обкладинці в кольорах зображено московських козаків з царським орлом на прапорі, та портрет Наполеона І. У виданні багато помилок.

ПЕРЕГОВОРИ БОНН-МОСКВА

((Продовження зі стор. 2-ої)

свободу рухів на Далекому Сході і всередині своєї тоталітарної імперії.

І, зрештою, чим ризикує Москва, якщо піде на якісь позірні поступки для Західньої Німеччини? Не треба тут повторювати відомої істини, що Москва трактує всякі договори, як шматки паперу, які завжди можна подерти й кинути до коша. Але різні параграфи договорів можна всіляко інтерпретувати! І не вони, а реальне співвідношення в засмних сил є при цьому рішальним. Якщо Москва отаборилася вже на Середземному морі і договором з Західньою Німеччиною та европейською конференцією здобуде визнання нинішнього „статус кво" в Европі та ще й викличе на Заході штучне почуття безпеки, себто морально Захід роззброїть, то її мета на певному етапі буде здійснена. Після „передишки" вона знову прийметься за здійснювання своїх агресивно - імперіялістичних цілей.

Отже, повторюємо, можна гадати, що договір поміж СССР і Німецькою Республікою буде підписаний. Пізніше прийде, правдоподібно, і до европейської конференції безпеки. Але це все не означатиме справжнього відпруження поміж Заходом і Сходом і встановлення справжнього миру. Це тільки означатиме, що Москва потребує „виграти на часі", після чого вона повернеться до своєї відвертої політики опанування дальших країн і просторів світу. А тому Захід, замість радіти з можливостей заключення якихось договорів з Москвою або уникнення акутної небезпеки збройного конфлікту в тому чи іншому „неврагічному пункті", повинен би пошукати реальних й ефективних засобів, щоб могти протиставитися совєтсько - російському імперіялізмові. Питання тільки: чи на Заході є ще такі сили, які ці засоби спроможні знайти?..

ЖИТТЯ ПОЗА МЕЖАМИ ЗЕМЛІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лєнітів. На жаль, дійсність та двократний побут астронавтів на поверхні цього романтичного супутника Землі не підтвердили тієї легенди жадними фактами. Місяць, показується, є пооранний густо слідами метеорів, але немає ані сліду води, ані атмосфери, бо його маса є замала, щоб задержати хочби найтонший її шар при собі. А доказом цього є завжди дуже ясна поверхня Місяця та негайне зникання зір в зутику з його ясним кружком. Коли оборот Землі довкруги власної осі триває одну добу, оборот Місяця триває 28 днів, і тому на Місяці день і ніч триває 14 земських днів; ця обставина дозволяє одній половині півкулі Місяця нагріватися до кількасот ступенів Фаренгайта, а другій мерзнути в температурі пливкого повітря. Ця велика різниця температур навіть, якщоб існувала на Місяці атмосфера, була б причинником постійних гураґанів та несамовитих вітрів, що змели б з його поверхні найменший прояв життя. Це, очевидно, не виключає можливости існування життя на Місяці в давніших часах, коли Місяць ще був гарячий, а його оборот довкруги осі повільніший.

Я згадую про це тому, що на думку деяких учених, приблизно 10,000 літ тому, Місяць з невідомих причин змінив свою орбіту на ближчу до Землі, що у висліді сповільнило скорість його обороту довкруги власної осі та спричинило затоплення Атлантиди?

Найближча будучність та докладніші обслідни поверхні Місяця напевно кине жмут світла на різні здогади чи гіпотези та поширять наше знання про життя поза межами Землі.

Загально сподіваються, що в найближчому 10-річчі буде збудована на Місяці перша дослідча стація з постійною людською залогою, а сам Місяць стане вічальним портом для космічних ракет.

✝

Бл. п.

ЮРІЙ ЛЕВИЦЬКИЙ

син бл. п. президента д-ра Кості Левицького, бувший адвокат і нотар у Львові,

упокоївся в Бозі, дня 24-го липня 1970 р. по короткій недузі. Тлінні Останки Покійного спочивають на St. Mary's Cemetary, Fox Chase, Penna.

Вічна Йому Пам'ять!

Горем прибиті:

донька — ДАРІЯ
внуки: ДАНИЛО
РОМАН
БОГДАН
зяті: ВІКТОР КОНЮХ
МИХАЙЛО ТАРАНАЦЬКИЙ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Кузена

сл. п. **МИКОЛИ ГРИГОРІЯ ДАНИЛЕВИЧА**

зложили на Фонд „Церква в Потребі":

Оля Раковська 20.00 дол., Галя Куницька 15.00 дол., Маруся Галій 15.00 дол., Влодзя Тер-Карапетян 10.00 долярів з Родинами.

Замість квітів на свіжу могилу несподівано померлого

бл. п. д-ра Юрія Панчишина

складають 50.00 долярів

на Стипендійний Фонд ім. проф. д-ра Маріяна Панчишина при УЛТІЗА

ІКА І БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКІ

ПОДЯКА

Дня 11-го травня 1970 року упокоївся в Бозі в Ню Йорку, Н. Й.
Дорогий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. мґр. ІВАН ГОЛЮКА

Цією дорогою висловлюємо нашу щиру подяку Всеч. Отцям Василіянам за похоронні відправи і за довголітні відвідини в шпиталі в часі тяжкої недуги. Рівнож дякуємо Всеч. о. Я. Кекішеві, Всеч. о. Р. Рабієві і Всеч. о. З. Бачинському, за участь в похоронних відправах. Сердечно дякуємо Друзям, Знайомим, Родині, Організаціям за численні вислови співчуття і за численні пожертви на Служби Божі і добродійні цілі.

В глибокому смутку:

МЕЛАНІЯ — дружина
син ЄВГЕН з дружиною ІННОЮ
ЛІДА, МАРТА, ЄВГЕН — внуки
брат ВОЛОДИМИР з дружиною
братанки: АЛЕКСАНДЕР і ЮРІЙ ГОЛЮКИ
з родиною

ЯКІВ УДИЧ

(Посмертна згадка)

Бл. п. Яків Удич довголітній член УНСоюзу, Відділу ч. 488 ім. Т. Чупринки у Фініксі, Арізона, помер 25-го березня 1970 року на 84 році життя.

Покійний народився у селі Михнівець, повіт Турка 15-го жовтня 1886 року. До ЗСА прибув у травні 1913-го року, а членом УНСоюзу став у липні 1936 року.

З ближчої рідні залишились: сестрінок І. Удич, Трой, Н. Й., тіточний брат Василь Бичок — С. Гемільтон, Онтаріо, Канада та братанок у Трускавці і сестрінок в Україні.

Покійний перебував майже рік у непритомному стані після атаки серця. Союзо-провадили тіло покійного на вічний спочинок 31- березня на цвинтар у Прескоп. Похоронні обряди відправив український католицький парох Фініксу, Арізона о. Л. Колодій.

Покійний був ревним християнином і взірцевим громадянином патріотом. Був щирим жертводавцем на церковні і громадські цілі. За життя більші суми пожертвував на Катедру Українознавства, Університет у Римі, Наукове Т-во ім. Т. Шевченка, на Українську Католицьку Церкву у Фініксі $1100. Полісу УНСоюзу на $500 записав на Наукове Т-во ім. Т. Шевченка.

П. Бакович, сек. 488

Дві імпрези СУА в Елізабеті, Н. Дж.

Молодечий 45-ий Відділ СУА ім. С. Русової в Елізабеті, Н. Дж., засновано 1967 року з ініціятиви п-і Ірени Левицької.

Ми, членкині молодечого Відділу українки своїм духом і переконаннями, знали всі разом і кожна зокрема, бути членом СУА — велика честь. Тому на поклик п-і І. Левицької створили новий 45-ий Відділ СУА. Вказівки та поради Головної Управи СУА доповнюють наші ідеї.

У лютім ц. р. відбулося 2 імпрези заходом нашого Відділу.

15-го лютого „Червона шапочка" у виконанні Лялькового Театру, та дитяча костюмівка в заряді місцевого Пласт-Приюту. І треба подивляти „молодечих" союзянок з 90-го Відділу СУА у Філядельфії, що так майстерно оперують технікою Лялькового театру та такі відважні на сніговію (а була тоді таки добра завірюха) нам не відмовили і приїхали навіть у сніговію.

А діточки зі своїми мамами, татами й бабунями стежили широко відкритими очками за „злим вовком" і симпатичною „Червоною шапочкою"

Деякі родичі після вистави наказали, що „Червона шапочка" була одною з найгарніших імпрез коли-будь влаштованих у м. Елізабеті. Багато радости і втіхи для малят.

При тому ж і ми, союзянки, зустрілися з нашими колишніми товаришками — молоденькими мамами.

Друга імпреза була 22-го лютого. Повна достойности, сантименту і теплого українського серця особа, невільниця совєтських заслань, живий свідок непосильних умов буття в Казахстані п-і Уляна Любович виступила зі своїми спогадами: „Розкажу вам про Казахстан".

Тут хочу додати, що з глибокого переконання про потребу такого вечора в Елізабеті, я зважилася запросити до нас п. У. Любович. Чула ж я її перед тим два рази.

І як цілюща водичка журчить собі рівнесенько, так і п-і Уляна, рівно, без найменшого зворушення оповідала про пережите колись давно там далеко.

А слухачі боячись пропустити хоч найменше слово, часом втираючи непрошену сльозу, мандрували по казахстанських цілинах, по тих степах, де і Т. Шевченко колись блукав: — „Кругом тебе простяглася трупом бездиханним помарнілая пустеля, кинутая Богом" . . .

Наш о. парох Й. Федорик, народжений на землі Вашингтона, був зачарований розповіддю та переживав разом, слухаючи про того бідного священика, схованого під покришкою прибирача контори.

Від нас, 45-го Віділу подяка для о. пароха, що так ретельно заповідав та вміщував до Бюлетеню впродовж кількох тижнів оголошення про дві імпрези.

Авторці ж спомнинів про Казахстаном велике „Спаси-Біг!"

Г. М.

НАША БУДУЧНІСТЬ У НАШІЙ МОЛОДІ!

Єдиною гарантією виховання і освіти наших дітей і внуків, мимо несподіваного нещастя в родині, це вічне і достатнє життєве забезпечення. Не відкладайте його навіть до завтра. Ще сьогодні забезпечіть себе і всю родину

в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ!

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП КАРДИНАЛ ЙОСИФ ВІДВІДАВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

фресків, які нищаться від світла і повітря. І накінець оглянув ще Блаженніший руїни королівського замку з IX ст., у якому проживали Генріх І і Анна Ярославна у часі фундування манастиря. Наш Кардинал обвів руїни оком знавця, зразу ж відгадуючи, яка частина мурів, з візантійськими луками, походила з IX ст., а яку добудували пізніше в раннє-готичному стилі.

Відбувши цю „блискавичну" прогулянку, наш Кардинал схвалив заходи Союзу Українок Франції для поширення культу французької королеви українського роду та поблагословив майбутні наміри увіковічнення її постаті тривалою пам'яткою.

Наступного дня у „Парізієн лібере" появилася знімка і стаття про нашого Кардинала-Ісповідника.

ВІДВІДИНИ ІСТОРИЧНИХ МОГИЛ

Несподівана і непередбачена поїздка Блаженнішого кардинала Йосифа до Санлісу ні в чому не змінила дальшої програми його побуту у Парижі. Ледве пообідавши, невтомний Гість зразу ж подався в оточенні наших священиків на цвинтар Монпарнас, де спочиває сл.п. Головний Отаман Симон Петлюра і де чекали його вже представники організацій.

Відправивши Панахиду та поклавши вінець на могилу, Кардинал похвалив пам'ятник із чорного мармору із різьбленим портретом Головного Отамана, назвавши його „найкращим з поміж тих, які досі бачив" та з приємністю довідавшися, що його автором є мистець Григорій Крук з Мюнхену, що виконав м. ін. теж портрети нашого Кардинала та Папи Павла VI. Голова УЦГК полк. Солонар представив Кардиналові кол. членів Української Дипломатичної Місії у Парижі та Управу Т-ва колишніх комбатантів, а Блаженніший, поговоривши з ними на тему жалюгідного суду над Шварцбартом, виявив бажання відвідати теж могилу сл. п. митрополита Полікарпа.

В ДУСІ ЕКУМЕНІЗМУ

Авто з Блаженнішим подалося на Пер Ляшез, де Блаженніший зі священиками і вірними помолився на могилах Митрополита УАПЦ Полікарпа та генерала УНР Омеляновича-Павленка, і щойно звідтам весь почот спрямувався на вулицю Палестини, — у відвідини УАПЦеркви св. Симона та Української Бібліотеки ім. Гол. Отамана С. Петлюри.

На сходах будинку привітав Гостя голова Парохіяльної Ради інж. М. Татарчук гарним словом, а мала Христя Жуковська піднесла квіти, проказавши виразно віршик. При вході до церкви о. митр. прот. І. Бачинський зустрів Кардинала привітальною промовою: „Ваш тернистий шлях, Ваше Блаженство, — це шлях нашого народу. Вам пощастило вирватися на волю, бо Всевишній зберіг Вас, щоб зберегти для нас скарби Вашого духа. Посилаючи важкі іспити нашому народові, 'Господь Бог приведе нас до берега так, як привів Вас до нас. У цей знаменний день, коли Ваше Блаженство відвідує УАПЦеркву, наші серця наливаються вдячністю, що наше бурхливе минуле вже за нами! Що ми всі єдині, у братній любові"... І тут два представники різних українських Церков кріпко обнялися і поцілувалися, а вірні-православні зраділи подвійно, бо за Кардиналом увійшли Кир Володимир та оо. Левенець, Нарожняк, Гузар і Андріїшин, а за ними Сестри Служебниці та багато католицьких вірних.

Та всіх присутніх чекала ще миліша несподіванка. Витягнувши з валізи чорнозолоту мантію і мітру для Кардинала та фіолетний фелон і мітру для Кир Володимира, всі католицькі священики розом з оо. Бачинським та Омельченком, який допомагав пані-матці Вишневській у хорі, станули до спільної панахиди за душ' сл.п. Отамана Петлюри та Митрополита Полікарпа. У багатьох людей появилися сльози радости на обличчі, зокрема ж коли почули у проповіді Блаженнішого кардинала Йосифа такі слова:

„З усіх моїх відвідин у цьому місті видається мені найблагороднішим те, що ми з Владикою Володимиром загостили сьогодні сюди. Бо ми мусимо бути разом усі українці, нероз'єднані, нам треба переступити історичні непорозуміння і не датися водити польським і московським інтригам, що нас роз'єднали! Прийшов час, щоб ми самі зрозуміли, що маємо робити, а не слухати ворожих підшептів! Коли я був запрошений 1968 року Митрополитом Мстиславом до Бавид Бруку, то я щиро зрадів, що ми знаходили спільну мову, бо метою життя нас обидвох є об'єднання нашого народу. Я нині ще під враженням відвідин пам'ятника Анни Ярославни, яка перша зв'язала Україну з Францією. Ми замало підкреслюємо її велику тутешню діяльність, як теж замало знаємо про те, що коли рішалася доля України після першої війни тут, у Версаї, то Митрополит Шептицький приїхав сюди боронити нашу справу. Але поляки нарочно стримували його приїзд, і діяти Митрополитові вже було запізно. Тому всі події пішли іншим шляхом, як ми того бажали б. Але те, що ви тут живете — має велике значення. І хоч тяжко заробляєте на життя, то знайте, що в Україні багато важче жити. Тому здайте собі справу, що тут маєте змогу при кожній нагоді виступати в обороні України. України не можна збудувати за день, — вона у руїнах, але все, що ви тут робите, — до неї доходить. Тут ми правили сьогодні панахиду за великих синів України, відвідали могили героїв, які промовляють до нас. Вони впали за Україну, бо не могли донести того хреста, що впав на їхні плечі, то ж ви підійміть його і несіть далі. Вічне життя будується житям на землі. У Франції живемо вселюдськими ідеями волі, рівности і братерства, але не забуваймо що майбутнє України — у нашій славній, геройській минувшині!"

Отець митр. прот. І. Бачинський передав Кардиналові дарунок: останнє, передсмертне видання Митрополита Ніканора — Український Часослов УАПЦ, — а хор і всі люди піднесено проспівали „Боже великий, єдиний".

Блаженніший Йосиф і Кир Володимир скинули мантії й мітри та подалися разом з усіми до Української Бібліотеки.

У БІБЛІОТЕЦІ ІМ. ГОЛ. ОТАМАНА С. ПЕТЛЮРИ

У великій залі - читальні, при застеленому столі, засіли всі священики та професори зі Сарселю, члени Академічного Т-ва, Управа Парохії св. Симона та Управа Бібліотеки, іменем якої привітав Блаженнішого професор Павло Шумовський. Коротко переказуючи історію Бібліотеки, яка добре розвивалася у часах між двома війнами, проф. Шумовський спинився на вандальському вчинку, якого допустилися німці під час другої світової війни, пограбувавши та знищивши бібліотечні фонди. Після війни, пок. Іван Рудичів, невтомний бібліотекар, узявся відновляти і наново збирати книжки. Своєю жертовною працею дійшов знову до 10-тисячного фонду, бо наші люди жертвенні, записують у завіщаннях іноді ціле майно для бібліотеки. Недавно, дякуючи Провидінню, Бібліотека виграла довгий і затяжний процес та дістала відшкодування від німців. За ці гроші управа Бібліотеки купила цей будинок на вул. Палестини ч. 6, що був приміщенням школи і добре годився на таку ціль. Одначе і за великі гроші не можна повернути того, що було, зокрема ж історичні цінності. Виконуючи заповіт Головного Отамана, щоб бібліотека стала центром української документації, підготовляємо каталог усієї українiстики у Франції із фотокопіями. Збираються теж старовинні рукописи як напр. граматика Ужевича з 16 ст. та словник Епіфанія. Окремо є відділ журналів, між ними і підсовєтські, якщо у них джерельні праці. Бібліотека ще не влаштована, а заля - читальня використовується на сходини, доповіді, зібрання УАТ-ва, як теж служить вітальнею на прийняття чужинців. На полицях красуються вже нові видання, серед яких Ваші твори на першом місці, як теж професора Люсіяні з Бордо французькою мовою. Хочемо теж видати інших французьких авторів, що пишуть про Україну. Просимо Вашої моральної допомоги, благословення і молитви...

На це відповів Блаженніший: „Наукові установи, — це осередок життя нації. Де немає науки, освіти, там занепадає національна свідомість і політичне існування народу. Сарсельський осередок НТШ і ваша Бібліотека — осі дві культурні установи, що варті більше як хмародери. Хоч ваша еміграція у Франції небагата, то зате культурна, як і країна, в якій живете. Треба висловити подив для вашої роботи, хоч назовні її не видно, бо ж ви і не рахуєте на зовнішні ефекти. Бібліотека, заля сходин, читальня, наукові досліди, — усе це велика робота гідна заповіту Головного Отамана. Це матиме сильний відгомін в Україні. Боже вам помагай!"

Тут пані Жуковська з донечкою подали шампанське і тістечка, а проф. Шумовський представив Кардиналові визначних діячів УАПЦеркви: мец. Петра Плевака, інж. Бацуцу, інж. М. Маслова, пані-матку Вишневську, диригентку хору при храмі св. Симона та інших громадян, які раді були ще побути з цим Кардиналом-Ісповідником, який виявив стільки серця для братів-православних.

Секретар парткому затримав „порушника кордону"

У київському журналі „Україна", в числі з травня, поміщено ілюстрований фотознімками репортаж з південно-західньої частини кордону СССР, під наг. „Кордон". Із описів місцевостей, світлин та поданих прізвищ легко встановити, що йдеться про кордон в Україні, поблизу Чорного моря. В репортажі подано опис, що біля кордону йде широка розорана спеціяльними плугами смуга, на якій вартові „неодмінно повинні помітити, що не так грудочка землі лежить і визначити напевно, хто її звалив" — звір, птах чи людина. В репортажі сказано: „Кращі наші дружинники — рибалки Іван Мельниченко, Ол. і Михайло Грачови, Савелій Іванченко. Зовсім недавно Микита Мютяце, секретар партійного комітету радгоспу, затримав порушника кордону". В іншому місці репортажу „Кордон" розповідається, як один прикордонник помітив трохи світлішу пляму на розораній смузі, ніж був кольор усієї розораної землі: „Земля промерзла. Тут пильнуй! Довелося викликати наряд з собакою. На п'ятому кілометрі взяли. Хто? — агент із західньої держави". Хоча СССР оточений на заході перснем комуністичних країн-сателітів, совєтські кордони оберігаються так же пильно, як це було й до другої світової війни. Розповіді про порушників кордону, які йдуть пішки через розорані смуги, можуть бути й вигадками комуністичних пропаґандистів, задля власного вжитку — застрашування совєтського населення та втримання його в стані напруженої обережности відносно дійсних чи уявних „шпигунів, аґентів із західньої держави".

СФУЖО НА МІЖНАРОДНОМУ ТЕРЕНІ

Філядельфія. — Світова Федерація Українських Жіночих Організацій, СФУЖО, виявляє значну активність на міжнародному терені. Через своїх делегаток СФУЖО взяла участь у червні в Конференції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, що відбулася в Тексасі; у вересні візьме участь у Конґресі Міжнародного Жіночого Союзу в Кеніґштайні, в Зах. Німеччині, а в жовтні представниця СФУЖО візьме участь у Міжнародній Конференції ММ, трьох жіночих союзів, у Відні в Австрії. Централя СФУЖО вислала в кінці 1969 р. й на початку 1970 р. меморандуми до ОН і Міжнародного Червоного Хреста в справі затруювання харчів для політичних в'язнів в СССР, про що повідомлено в бюлетені СФУЖО „Українка в Світі" ч. 1/1970 р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 9-го СЕРПНЯ 1970 р.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в Українській Залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Аве. Проситься вирівняти чл. вкладки. — П. Янковський, предс., Н. Куць, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6406 Наомі зацікавилась хворою дитиною

Не думаю, що та дитина, яку вони несуть до осель-лікуючих знахарів, доживе, щоб дійти туди, Тарзане! Чи не можеш спонукати тих дикунів, щоб я щось зробила для неї? Ге-ге, ха-ха!

Я сказав батузам, що ти є медсестрою, Наомі. Але вони кажуть: як вона може помогти дитині, як не вміє помогти сама собі?

Але дитина вмирає! Поставте мене на землю і подайте мені дитину!